Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 18 Januari 1881.

Den 15 Mars har i Stockholm blifvit undertecknad en deklaration angående telegrafkorrespondensen mellan de förenade rikena och Danmark. Deklaration om telegrafkorrespondensen med Danmark.

En deklaration angående telegrafkorrespondensen mellan de förenade rikena och Finland har blifvit undertecknad i S:t Petersburg den $^{27}/_{15}$ Mars. Deklaration om telegrafkorrespondensen med Finland.

Genom en deklaration, undertecknad i Stockholm den 30 Juni, hafva blifvit ordnade vissa frågor rörande postutvexlingen mellan Sverige och Finland. Deklaration om postutvexlingen med Finland.

Den 30 Juni har i Stockholm ett aftal blifvit träffadt mellan Sverige och Frankrike angående inkassering genom postverken af qvittenser, fakturor, handelsvalutor m. m. Aftal med Frankrike om inkassering genom postverken af qvittenser m. m.

Samma dag har i Stockholm jemväl träffats aftal mellan Sverige och Frankrike angående det biträde, som bör af postverken lemnas vid förskrifning af tidningar och andra periodiska skrifter. Aftal med Frankrike om prenumeration å tidningar genom postverken.

På grund af särskilda diplomatiska akter hafva nedanstående länder vunnit inträde i verldspostföreningen, nemligen: Danmarks kolonier i Vestindien, Storbritanniens koloni Bahama-öarne samt republikerna Chile, Ecuador, Haïti, San Domingo och Uruguay. Anslutning af flera länder till verldspostföreningen.

Deklaration om förlängning af postfördrag med Tyskland.

Den 31 December har i Berlin blifvit undertecknad en deklaration, hvarigenom det den 20 Mars 1870 mellan Sverige och Nordtyska förbundet afslutade additionalfördrag till postfördraget af den $^{24}/_{23}$ Februari 1869 angående postföringen mellan svenska kusten och Förpommern blifvit förlängdt för en tid af tre år utan uppsägningsrätt och derefter på obestämd tid med ett års uppsägningsrätt.

Deklaration om förlängning af handelstraktaten med Frankrike.

Genom deklaration, undertecknad i Paris den 30 November, har handelstraktaten mellan de förenade rikena och Frankrike af den 14 Februari 1865 blifvit ytterligare förlängd för en tid, som skall utlöpa sex månader efter den dag, då någondera af de kontraherande magterna tillkännagifvit sin afsigt att låta traktaten till kraft och verkan upphöra.

Internationel konvention om skyddsrätten i Marocko.

Vid en i Madrid församlad internationel konferens har den 3 Juli blifvit undertecknad en konvention, hvarigenom främmande magters skyddsrätt i Marocko blifvit ordnad efter bestämda och likformiga grunder. Denna konvention har den 24 September blifvit af Kongl. Maj:t å de förenade rikenas vägnar ratificerad.

Regleringar inom konsulatväsendet.

Den 2 Juli har Kongl. Maj:t fastställt ny reglering af konsulatet i Gibraltar; den 5 November reglering af konsulatet i Centralamerika, samt den 5 December ny reglering af konsulatet i Helsingfors.

Öfverenskommelse i fråga om understöd åt i nöd stadde sjömän.

Den 29 November har Kongl. Maj:t beslutat antaga ett af Storbritannien framstäldt förslag till öfverenskommelse i fråga om understöd åt i nöd stadde sjömän samt att i sammanhang dermed afsluta öfverenskommelse i ämnet med Tyskland, Frankrike och Italien.

Godkännande af ny tarif för skeppsafgifter i Antwerpen.

Den 29 November har Kongl. Maj:t för de förenade rikenas del godkänt en af belgiska regeringen föreslagen ny tarif för skeppsafgifterna i Antwerpens hamn.

Chefens för Justitiedepartementet embetsberättelse.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1878 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befordrad.

Angående krigslagarnes omarbetning.

På Kongl. Maj:ts förordnande har sakkunnig person inom Justitiedepartementet biträdt med beredande till föredragning inför Kongl. Maj:t af väckt fråga om krigslagarnes omarbetning.

Förslag till förordning angående enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs m. m.

Sedan den komité, som erhållit i uppdrag att taga i öfvervägande om hvilka särskilda föreskrifter må finnas lämpliga för utredning af tillgångar, som blifvit till borgenärers förnöjande afträdda af enskilda banker och andra dermed jemförliga bolag och affärsfirmor, samt att i ämnet afgifva de förslag, hvartill komitén funne anledning, till Kongl. Maj:t öfverlemnat förslag till förordningar angående dels enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs, dels vissa lagbestämmelser med afseende å enskilda banker och dels förändrad lydelse af vissa paragrafer i konkurslagen, har styrelserna för de enskilda sedelutgifvande bankerna beredts tillfälle att afgifva yttranden öfver berörda förslag, och hafva yttranden från de flesta bankstyrelser inkommit, hvarefter Kongl. Maj:t öfver förslagen infordrat Högsta Domstolens utlåtande.

Förslag till lag angående lapparne i de förenade konungarikena Sverige och Norge.

Sedan, på sätt i berättelsen till senaste Riksdag omförmäles, ett inom norska Departementet for det Indre upprättadt förslag till Lov angaaende Lapperne i de forenede Kongeriger Norge og Sverge blifvit till svenska språket öfversatt samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens, Westerbottens och Jemtlands län derefter hvar för sig med underdånigt utlåtande inkommit, har Högsta Domstolens yttrande öfver berörda förslag infordrats.

Komité för revision af gällande förlagsförfattningar m. m.

Åt dertill i nåder förordnade komiterade har Kongl. Maj:t uppdragit att utarbeta förslag till revision af samtliga gällande föreskrifter om förlag och att derjemte afgifva yttrande, huruvida en utsträckning af förlagsinteckningsrätten jemväl till andra näringar, hvilka för närvarande icke åtnjuta en dylik förmån, är för dessa näringsidkare af verkligt behof påkallad och kan förenas med de grundsatser, på hvilka vår lagstiftning i öfrigt hvilar.

Tillökning af divisionernas antal i Svea Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.

För att bereda minskning af den hos Svea Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge uppkomna balans af oafgjorda mål, har Kongl. Maj:t tillåtit bemälda hofrätter att från den 1 Oktober 1880 till den 1 Juni innevarande år, hvar för sig, arbeta å en afdelning utöfver det å stat bestämda antal divisioner.

Ang. ändring i tiden för val till riksdagsmän och magistratspersoner i Stockholm.

Med anledning af gjord framställning har Kongl. Maj:t i nåder förordnat om utsträckt tid för valförrättningar i Stockholm ej mindre till riksdagsmän i Andra Kammaren, än ock till borgmästare-, rådmans- och magistratssekreterarebefattningar.

Organisation af rådstufvurätter och magistrater.

Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade dels angående organisation af rådstufvurätten och magistraten i Motala, dels rörande förändrad reglering af rådstufvurätten och magistraten i Arboga, dels ock an-

gående förändrad lönestat för Enköpings stads tjenstemän och betjente samt för rådstufvurätten och magistraten i städerna Kungsbacka och Luleå; hvarjemte ordningar blifvit fastställda för val af borgmästare i Kungsbacka, Nyköping och Motala.

Ordning vid borgmästareval.

Upphörande af magistrats rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän.

På grund af gjorda framställningar har Kongl. Maj:t, med stöd af Kongl. förordningen den 1 Maj 1868 angående boupptecknings och arfskiftens upprättande i stad, förklarat att i städerna Kungsbacka och Luleå magistratens rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän skall upphöra, äfvensom att förenämnda rättighet icke skall gälla i staden Motala.

Förändringar i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning.

För undanrödjande af åtskilliga väsentliga olägenheter i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning har Kongl. Maj:t, uppå gjorda framställningar, förordnat, *att* från innevarande års början i judicielt afseende Öster-Fernebo socken skall skiljas från Gestriklands östra tingslag och förläggas till Gestriklands vestra tingslag samt deremot Årsunda och Högbo socknar skiljas från Gestriklands vestra och förläggas till Gestriklands östra tingslag; samt *att* från Eskilstuna kungsladugård afskilda och till Eskilstuna mekaniska verkstad öfverlåtna områden, benämnda Klosterström, skola från innevarande års början i judicielt, administrativt och ecklesiastikt hänseende skiljas från Klosters församling och Öster-Rekarne härad samt förenas med Eskilstuna stad.

Gemensam tingsstad.

Kongl. Maj:t har i nåder förordnat, att dels Frosta härad må å länsfängelset i Malmö, dels ock Norunda, Vendels, Vesslands och Elfkarleby, Tierps, Films och Dannemora samt Olands tingslag må å länsfängelset i Upsala hafva tingsstad, hvarest i vissa brottmål ransakas och dömas må.

Indragning af straffängelset i Varberg.

På derom gjord underdånig framställning har Kongl. Maj:t funnit godt i nåder förordna, att straffängelset i Varberg skall upphöra att såsom straffängelse begagnas.

Lagförändringar.

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande, af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen antagna författningar, nemligen:

1880 den 7 Maj: vexellag;

» s. d. om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall;

1880 den 15 Oktober: angående äktenskaps afslutande i visst fall inför borgerlig myndighet;
» s. d. innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs;
» den 30 December: om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund;
» s. d. om allmän flottled;
» s. d. om allmän farled;
» s. d. om tillägg till förordningen den 14 April 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof;
» s. d. om ansvar för underlåtenhet att öppna damlucka;

och har Kongl. Maj:t till det af senast församlade Riksdag afgifna förslag angående förändrad lydelse af sista punkten i 1 § af 24 kap. byggningabalken lemnat nådigt bifall och låtit å detta förslag grundad förordning utfärdas den 15 Oktober 1880;

hvarjemte Kongl. Maj:t låtit utfärda dels under den 15 Oktober förordning, angående ändring i 2 § förordningen angående Hallrätternas upphörande den 25 Februari 1846 och dels under den 19 November kungörelse om särskilda föreskrifter angående inrättande och förande af fastighetsbok i fråga om vissa jernvägar.

Indelta arméns och beväringsmanskapets vapenöfningar hafva under år 1880 omfattat: Indelta arméns och beväringsmanskapets vapenöfningar.

vid indelta infanteriet och Vermlands fältjägarecorps: rekrytmöte i 62 dagar; förberedande underbefälsskola i 42 dagar vid de till tredje, fjerde och femte militärdistrikten hörande regementen och corpser; befälsmöte i 10 dagar; skjutmöte i 8 dagar; officersöfningar i 8 dagar; timmermansöfningar i 20 dagar samt underbefälsskola i 120 dagar;

vid indelta kavalleriet: exercissqvadron i 116 dagar; dessutom vid Skånska husarregementet två och vid Skånska dragonregementet en exercissqvadron, hvardera i 90 dagar; förberedande underbefälsskola i 90 dagar; befälsmöte i 10 dagar; officersöfningar i 8 dagar; skjutmöte i 8 dagar och regementsmöte vid Lifregementets husarcorps i 26 dagar;

för hela kavalleriet: underbefälsskola i 90 dagar; och
med beväringsmanskapet: två beväringsmöten, hvartdera i 15 dagar.

Ny mötesplats. Till gemensamt öfningsfält för Norrbottens fältjägarecorps så väl stamtrupp som hela beväringsstyrka har, efter afslutade undersökningar, utsetts platsen Notviken, tillhörande Luleå stads hemman af samma namn i Neder-Luleå socken.

Underbefälsskolor. Såsom elever vid indelta infanteriets underbefälsskola å Karlsborg hafva varit beordrade 364 man.

Till kavalleriets underbefälsskola i Stockholm hafva varit kommenderade 82 elever.

Infanteri-volontärskolan. Infanteri-volontärskolan å Karlsborg, som började den 1 sistlidne Oktober, kommer att pågå intill slutet af nästkommande Juni månad, och äro till denna skola såsom elever beordrade 190 volontärer.

Fältöfningar. Fältöfningar hafva under sommaren varit anordnade i Stockholms och Upsala län med officerare af kavalleriet ur Lifgardesbrigaden samt ur andra, fjerde och femte militärdistrikten, äfvensom i Kristianstads, Blekinge, Kalmar, Jönköpings och Skaraborgs län med officerare af alla vapen ur första, andra och tredje militärdistrikten.

Kommenderingar ur armén. Utur indelta armén hafva utgått kommenderingar såsom garnisonsförstärkning till Karlskrona och Vaxholm.

Fångbevakningskommenderingen vid Långholmen upphörde den 15 sistlidne Maj, hvarefter den med direktörstjensten vid fängelset förenade kommendantsbefattningen, såsom hädanefter obehöflig, blifvit indragen.

Den bevakningsstyrka, som i anledning af befarade arbetareoroligheter varit förlagd i Sundsvall, indrogs i Februari månad sistlidet år.

Instruktionsskjutning. Instruktionsskjutning för infanteriets befäl har i Juli månad under 14 dagar egt rum invid hufvudstaden.

Skjutskola. En skjutskola för officerare af infanteriet och kavalleriet har sistlidne sommar under 70 dagar pågått vid Rosersberg, till hvilken skola varit såsom elever beordrade 33 officerare.

Att med godkännande hafva genomgått lärokurs vid skjutskola har för den, som hädanefter erhåller anställning såsom officer, stadgats som vilkor för vinnande af befordran till löjtnantsbeställning å stat vid infanteriet.

Lärokurs i gymnastik.

Såsom elever i lärokursen vid gymnastiska centralinstitutet äro för närvarande kommenderade 19 officerare.

Ridskolan vid Strömsholm.

I den nu pågående kursen vid ridskolan å Strömsholm deltaga 14 officerare, 1 stallmästare- och 2 beridareelever. Officerare af fortifikationen och infanteriet, till ett antal af 11, hafva under förlidet år åtnjutit undervisning i ridning vid skolan i två särskilda kurser, hvardera under $2\frac{2}{3}$ månader.

Militärläkarekurs.

En militärläkarekurs har under fyra månader varit anordnad vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm. Till genomgående af denna kurs hafva varit beordrade 5 läkare och 5 officerare.

Krigshögskolan.

Vid krigshögskolan begagna för närvarande 23 ordinarie och 1 extra elev undervisningen.

Artilleri- och ingeniörhögskolan.

Efter fullständigt afslutad examen hafva under sistlidet år 24 officerare lemnat artilleri- och ingeniörhögskolan. Antalet officerare, som för närvarande begagna undervisningen derstädes, uppgår till 26 i den allmänna och 11 i den högre kursen.

Krigsskolan.

Från krigsskolan hafva under år 1880 utexaminerats 71 elever samt till elever dit beordrats 105 underofficerare och volontärer af arméns regementen och corpser, hvilket sistnämnda, ovanligt höga elevantal nödvändiggjort anställandet af extra lärare för nu pågående lärokurs, men äfven föranledt till den bestämmelse, att i nästblifvande lärokurs de inträdande elevernas antal icke får öfverskrida 80.

Lärokurser för sjukvårdsmanskap.

Till utbildande af sjukvårdsmanskap hafva tre särskilda lärokurser, hvardera om fyra månader, under det förflutna året varit anordnade i Stockholm, och hafva till hvarje lärokurs varit beordrade 20 man.

Lärokurser i hofbeslagskonst.

Vid veterinärinstitutet i Stockholm och vid Alnarps landtbruksinstitut hafva under de tre första månaderna af året varit anordnade lärokurser i hofbeslagskonst för manskap af kavalleriet, hvarvid undervisning meddelats åt tillsammans 30 elever.

Ur armén kommenderade officerares tjenstgöring vid generalstaben.

Utom det antal officerare, som under sommaren varit beordrade att utföra topografiska mätningar, hafva till tjenstgöring vid generalstabens särskilda afdelningar varit kommenderade 25 officerare från arméns regementen och corpser, af hvilka officerare 17 fortfarande äro vid staben tjenstgörande.

Utrikes anställde eller kommenderade officerare.

För utbildning i krigareyrket hafva under sistlidet år sju officerare, hvaraf sex med understöd af statsmedel, längre eller kortare tid varit anställde vid utländska arméer. Vid österrikiska skjutskolan i Bruck an der Leitha har från Sverige varit beordrad en officer.

Officerare hafva äfven varit beordrade att öfvervara trupprörelser i Tyskland, Frankrike och Schweitz.

Reservbefäl.

En reserv af befäl och underbefäl samt vederlikar, med tjenstgöringsskyldighet under krigstid, har vid armén bildats af från beställning på stat afgående officerare och underofficerare eller deras vederlikar, hvarom nådig förordning den 2 Juli blifvit utfärdad.

Arméns intendenturväsende.

Sedan Kongl. Maj:t under den 9 April låtit utfärda ej mindre nådigt reglemente angående besörjandet af den ekonomiska förvaltningen vid indelta armén, Vermlands fältjägarecorps och allmänna beväringsmanskapet under fred, än äfven nådig förordning angående arméns intendenturcorps och nådig instruktion för fästnings-intendenturen på Karlsborg, hafva så väl fästningsintendentstjensten på Karlsborg som regements-intendentstjensterna vid indelta arméns regementen och corpser blifvit tillsatta; i sammanhang hvarmed aflöningsstater blifvit fastställda för förrådsförvaltare och vaktmästare vid nyssnämnda regementens och corpsers förråd samt för regementskommissarier vid de trupper, der sådana ännu tills vidare komma att bibehållas.

Skarpskytteväsendet.

Enligt de anteckningar, som föras uti Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition, voro vid sistlidet års utgång 150 frivilliga skarpskytteföreningar, med tillsammans 17,988 medlemmar, ännu i verksamhet, men af dessa hade endast 75, med tillsammans 12,103 medlemmar, insändt föreskrifven årsrapport. Två föreningar hafva under året anmälts såsom upplösta.

En allmän skjuttäflingsfest för medlemmar af rikets frivilliga skarpskytteföreningar har, i likhet med hvad förut under flera föregående år egt rum, varit i hufvudstaden anordnad.

Från anslaget till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande har jemväl utgått understöd till ett skjutöfningsgille, som stält sig till efterrättelse föreskrifterna i Kongl. kungörelsen den 20 December 1878.

Miliärkomitéer.

Förutom den komité, som den 19 Juni förordnades för att utarbeta fullständigt förslag till landtförsvarets ordnande, har blifvit tillsatt en komité bestående af två ledamöter och en sekreterare från hvartdera af de förenade rikena, med uppdrag att utarbeta förslag till de bestämmelser i de svenska och norska arméernas tjenstgöringsreglementen, hvilka böra vara för de nämnda arméerna gemensamma.

Den komité, som år 1876 tillsattes för utarbetande af förslag till ordnande af den militära helsovården, har afgifvit förslag till sanitetskompanier och deras transportmedel m. m. Från den år 1878 för behandling af frågor angående försvaret af åtskilliga kustfästningar nedsatta komité har underdånigt betänkande inkommit. Den år 1879 tillsatta komité för utarbetande af förslag till ordnande af arméns enke- och pupillkassa har fortsatt sina arbeten, hvilka snart lära afslutas.

Generalstabens verksamhet

Generalstabens kommunikations- och militärstatistiska afdelningars arbeten hafva fortgått i öfverensstämmelse med för desamma gifna stadganden och enligt de arbetssätt, som under de föregående årens verksamhet inom dessa afdelningar vunnit stadga. Till trycket har befordrats en inom den senare afdelningen utarbetad redogörelse för Rysslands arméorganisation.

Krigshistoriska afdelningen har under året fortfarande upptagits genom ordnandet af krigsarkivets samlingar, hvilka betydligt ökats genom öfverflyttning af arkivalier från Kongl. Biblioteket enligt Kongl. brefvet den 21 November 1879, genom aflemnande af dylika från regementsarkiver på grund af Kongl. brefvet den 16 April 1880 samt genom åtskilliga gåfvor af enskilde personer. Handskriftsamlingen, ökad med omkring 300 nummer, har blifvit ordnad och fullständigt katalogiserad, hvarförutom så väl krigsarkivet som generalstabens bibliotek och instrumentsamling undergått sådan inventering, som enligt den fastställda instruktionen skall ega rum hvart femte år.

Topografiska afdelningens arbeten under året hafva omfattat: vinkelmätningar inom så väl det triangelnät af första ordningen, som sträcker sig från Bottniska viken till gränsen af Norge, mellan 63° och 64° latitud, som ock inom det nät af samma ordning, hvilket är utstakadt från trakten af Åreskutan ned till trakten af sjön Siljan; polhöjd- och azimut-bestämmelser vid triangelpunkten Frösön i Jemtland; vinkelmätningar vid 77 punkter inom de året förut utstakade andra gradens triangelnät i Vermland; utstakning af andra gradens nät öfver nordöstra delen af Elfsborgs län, Vestgöta dal samt vinkelmätningar vid 52 punkter inom dessa nät; fältmätningar i skalan 1 : 50,000 inom Vista, Tveta och Södra Vedbo härad af Jönköpings län samt inom Vartofta och Kåkinds härad af Skaraborgs län, allt öfver en sammanlagd yta af nära 24 qvadratmil; fullständiga detaljafvägningar af nämnda kartlagda områden samt dessutom afvägningar af tvenne kontroll-linier: en mellan Mjölby jernvägsstation och Vettern vid Hästholmen samt en mellan Vettern vid Hjo och Venern vid Lidköping; åtskilliga arbeten i och för sammandragandet af nordligaste bladet af generalkartan öfver Sverige i skalan 1 : 1,000,000; undervisning i topografisk kartläggning meddelad en officer af generalstaben och åtta generalstabens aspiranter vid en för detta ändamål under förliden sommar sammandragen öfningsafdelning.

Under år 1880 har utgifvits kartbladet Östhammar af generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1 : 100,000 samt den af generalstabens topografiska afdelning utarbetade, men på föreståndarens för generalstabens litografiska anstalt förlag graverade och tryckta kartan öfver Stora Kopparbergs län i skalan 1 : 200,000. Under gravering äro kartbladen Valdemarsvik, Vestervik, Linköping och Vimmerby.

I tryck har utgifvits Majoren C. E. Elfvings »rapport öfver resa till Köpenhamn, Wien, Bryssel och Paris år 1878» i ändamål att vinna kännedom om förbättrade metoder för militärkartors bearbetande och mångfaldigande.

Generalstabens fältöfningar hafva egt rum uti nordvestra delen af Östergötland och sydligaste delen af Nerike med Linköping såsom begynnelse- och Askersund såsom slutpunkt. Särskild uppmärksamhet har under desamma egnats åt de genom Svartån och Motala ström omgifna försvarslinierna samt åt de från sistnämnda försvarslinie mot Hallsberg förande vägarne.

En kapten af generalstaben har med understöd af allmänna medel under sex månaders tid varit kommenderad till Österrike för att taga kännedom om ordnandet af det i Wien befintliga krigsarkivet samt det österrikiska infanteriets utbildning och har under sin vistelse uti Österrike äfven deltagit uti de större fälttjenstöfningar, som försiggått i trakten af Krakau. Då hinder mötte för det honom jemväl gifna uppdrag att taga kännedom om den schweiziska armén, bereddes honom deremot tillfälle att utsträcka sin resa icke allenast till det af österrikarne occuperade Bosnien och Herzegovina, utan äfven att i Serbien skaffa sig underrättelse om den serbiska milisarméns sammansättning, under det en annan kapten af generalstaben fick i uppdrag att under 2½ månaders tid, likaledes med understöd af allmänna medel, vistas i Schweiz för att taga kännedom om den militära utbildningen inom der varande här och derunder deltaga uti 3 schweiziska divisioners fälttjenstöfningar i trakten af Bern. Derjemte har sistnämnde kapten äfven under sin utrikes vistelse åtföljt 26:te tyska divisionens höstmanöver i Würtemberg. En tredje kapten vid generalstaben har under beviljad tjenstledighet och på egen bekostnad deltagit uti de större höstmanövrerna inom franska hären med 5:te armécorpsen.

Arméns beväpning.

Föreskrifter hafva blifvit meddelade om indelta kavalleriets beväpning med refflade bakladdningskarbiner af fastställd modell, i stället för den ryttarens utrustning nu tillhörande revolver.

En kaliber af 10 : 15 mm. för pipor till infanterigevär har, oberoende af frågan om antagande af ny gevärsmodell, blifvit godkänd.

Den år 1879 påbörjade skottställningen för längre afstånd af 1867 års gevär, med dertill hörande förändringsmodeller, har under året fortgått så väl vid arméns regementen och corpser som vid artilleriets gevärsreparationsverkstäder.

Följande materiel och ammunition, som i berättelsen till 1880 års riksdag omnämndes såsom varande under arbete, har under årets lopp blifvit fullt färdig och levererad, nemligen: 4 stycken 17 cm. kanoner, en 15,5 cm. försöks-haubits med lavett, 140 stycken 27 cm. pansarbrytande granater, 300 stycken 24 cm. spränggranater, 300 stycken 17 cm. granater samt 145 stycken 15,5 cm. projektiler, de sistnämnda förbrukade under försök. Fästningsartilleriet.

De i sista riksdagsberättelsen omförmälda fyra 12 cm. kanoner, tretton 12 cm. lavetter med föreställare samt 1,000 stycken 12 cm. granater, hvilka under föregående år beställts, hafva under år 1880 blifvit färdiga och levererade. Positionsartilleriet.

Dessutom hafva 1,000 stycken 12 cm. granater blifvit under året beställda och levererade.

En 12 cm. kanon af stål, afsedd för försök, har under året blifvit gjuten vid Bofors bruk och bearbetas för närvarande vid Finspong.

En lavett till denna kanon har blifvit inköpt från firman Krupp i Essen.

En 12 cm. ammunitionsvagn, likaledes afsedd för försök, är under arbete vid artilleriets verkstäder i Stockholm.

De år 1879 hos firman Krupp beställda sex 8,4 cm. kanoner med lavetter, föreställare och tillbehör samt projektiler hafva under året blifvit levererade och projektilerna till större delen förbrukade under skjutförsök. Fältartilleriet.

Ytterligare trettio 8,4 cm. kanoner med lavetter och föreställare samt åtskilliga reservdelar äro hos samma firma beställda. Redskap och persedlar för nu omnämnda materiel äro under arbete vid härvarande tygverkstäder.

Vid samma verkstäder har tillverkats en 8,4 cm. ammunitionsvagn, hvilken blifvit medelst körförsök pröfvad, och äro vid dessa verkstäder ytterligare sju dylika vagnar under arbete.

6,000 år 1879 beställda projektiler för 2″,58 framladdningskanoner hafva under året blifvit levererade, och har kontrakt med Ankarsrums bruk blifvit upprättadt om leverans under nästa år af ytterligare 6,000 dylika projektiler.

Mer än 1,000 stycken 8,4 cm. projektiler hafva blifvit inom landet beställda och till en del redan levererade.

Fälttelegrafmateriel till en sammanlagd längd af omkring 30,000 meter har blifvit anskaffad samt fördelad på artilleriets stationer i Stockholm, Göteborg, Kristianstad samt å Karlsborg och Vaxholm, för att användas till signalering medelst telefoner eller visare-telegrafapparater så väl under försöksskjutningar på längre distanser som under artilleriregementenas årliga öfningar. Fälttelegrafmateriel.

Krut. Från Torsebro krutbruk har levererats 500 centner 23 mm. krut och kontrakt upprättats om leverans af ytterligare 500 centner dylikt krut. Från Åkers krutbruk hafva under året blifvit levererade 700 centner 5 mm. krut.

Ammunitionstillverkning. Vid Mariebergs ammunitionsfabrik har för artilleriets behof tillverkats 49,000 antändningsrör, 5,900 tidrör samt ett mindre antal försöksrör.

Patrontillverkningen har omfattat: 3,275,000 skarpa och 744,000 lösa patroner till 1867 års gevär; 104,000 skarpa och 54,000 lösa revolverpatroner; 100,000 skarpa patroner till kammargevär samt mer än 20,000 skarpa gevärspatroner för försök.

Infanteriammunitionsvagnar. Vid artilleriets tygverkstäder pågår förändringsarbete med äldre från regementen och corpser inlemnade infanteri-ammunitionsvagnar.

Carl Gustafs stads gevärsfaktori. Samtliga till arméns kavalleriregementen och corpser utlemnade äfvensom i artilleriets förråd befintliga karbiner af 1870 års modell hafva under året blifvit försända till Carl Gustafs stads gevärsfaktori för att derstädes förses med nya sigten samt skottställas för längre afstånd, hvilka arbeten för närvarande vid faktoriet pågå.

Gevärsfaktoriet har för öfrigt varit sysselsatt med tillverkning och förändring af en del försöksgevär och karbiner; tillverkning af gevärsdelar för Norges räkning, af rigtinstrument och rigtqvadranter för fästnings-, positions- och fältartilleriet; af åtskilliga modeller till bärbara verktyg för infanteriet m. fl. arbeten.

Skjutfält. Förberedande åtgärder hafva blifvit vidtagna för förvärfvande och planering af det skjutfält för artilleriet i närheten af Marma jernvägsstation, hvartill medel af sist församlade Riksdag beviljades.

Byggnadsarbeten. Kavallerietablissementet å Ladugårdsgärdet, som uppförts på entreprenad, är, med undantag af några mindre inredningsarbeten, nu mera färdigt.

För uppförande af ett etablissement i Helsingborg för två sqvadroner af husarregementet Konung Carl XV har tomt blifvit inköpt samt ritningar och kostnadsförslag fastställda, hvarefter chefen för fortifikationen erhållit befallning att gå i författning om arbetets utförande.

Ett sjukstall för Göta artilleriregementes behof har blifvit uppfördt i Göteborg.

Befästningsarbeten. Befästningsarbetena vid Karlsborg hafva under året fortgått efter af Kongl. Maj:t gillad arbetsplan; och äro alla de arbeten, som i berättelsen till förra

Riksdagen omnämndes såsom i hufvudsakliga delar fullbordade, numera fullt afslutade.

Nya sjukhusetablissementet är äfven färdigt.

Vid Karlskrona och Hvita Krog har öfre verket å Koholmen blifvit fullbordadt och arbetena å nedre verket fortgått enligt årets arbetsplan. Sjöbefästningarne äro till alla delar färdiga.

Fortifikationspersonalens öfningar.

Fortifikationspersonalens öfningar hafva under året pågått efter samma grunder som under år 1879. Pontonierbataljonen har en tid af sommaren varit förlagd vid Elfkarleby invid Dalelfvens nedre lopp, der öfning i broslagning uti stridare vatten erhållits. För beredande af lägerplats å Laxön hafva åtskilliga anläggningar blifvit gjorda. Af sappörbataljonen, som nu är fullt uppsatt, har ett fältingeniörkompani varit under sommaren detacheradt till Hvita Krog vid Karlskrona och der arbetat med uppkastande af ett par batterier, som ingå uti planen för Karlskronas befästande åt landsidan. Kortare tekniska fältmarscher hafva dessutom företagits dels med sappörbataljonens instruktionskompani, dels med fältsignalkompaniet. För öfrigt hafva skolor pågått i och för manskapets utbildning i handtverksskicklighet m. m.

I truppernas öfningar hafva 14 officerare af armén under 18 dagar deltagit.

Fortifikations-officerare och underofficerare hafva dels i trakten omkring Karlsborg öfvats uti terrängbeskrifning och fästningsplaners uppgörande, dels i Södermanland förehaft rekognosceringar af vattendrag.

Författningar rörande Arméförvaltningen.

Kongl. Maj:t har under den 28 Maj låtit utfärda nådig kungörelse angående vilkoren för åtnjutande af de från 1881 års början fastställda nya aflöningsförmåner för Arméförvaltningen samt den 19 November nådig kungörelse angående öfverflyttning från Arméförvaltningen till Kammarkollegium af vården om Vadstena krigsmanshuskassa tillhörig fast egendom.

Rotering.

Åtskilliga af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af hemman och lägenheter, hufvudsakligen krononybyggen i Norrbottens län, hafva, enligt gällande föreskrifter, blifvit Kongl. Maj:ts pröfning understälda, och har Kongl. Maj:t låtit vid de sålunda understälda utslagen bero.

Inlösen af salpeter.

Då salpetertillverkningen inom Norrbottens län betydligt nedgått, har Kongl. Maj:t förordnat, att inlösen för kronans räkning af den inom nämnda län tillverkade salpeter skall efter ingången af år 1883 upphöra med inlösen af 1882 års tillverkning.

Understöd åt landtvärnsmän.

Från anslaget för f. d. landtvärnsmän har understöd tilldelats 71 dertill i föreskrifven ordning anmälde sökande med 135 kronor till dem hvardera.

Officerare, anstälde i utländsk tjenst eller kommenderade utrikes.

Under år 1880 har en officer af Kongl. flottan erhållit ledighet för att söka inträde i utländsk örlogstjenst; och äro i sådan tjenst ännu anstälde de två officerare, som för dylikt ändamål år 1878 erhöllo tjenstledighet. Vid the Royal Naval College i Greenwich åtnjuter fortfarande en underingeniör vid maringeniörstaten undervisning i skeppsbyggeri.

Personalens öfningar till sjös.

Öfningar till sjös med personalen hafva år 1880 verkstälts under expeditioner: med ångkorvetten Saga under $4^1/_2$ månader i främmande och hemlandsfarvatten för öfvande af kadetterne vid sjökrigsskolan; med korvetterna Norrköping och Eugenie, likaledes i främmande och hemlandsfarvatten, under en tid af omkring 4 månader hvardera, för öfning af exercisskolornas manskap, hufvudsakligen rekryter, samt med briggarne Falken, Snappopp, Skirner och af Wirsén under nära 4 månader för öfvande af skeppsgossar. Under 3 månader hafva minöfningar företagits i Stockholms skärgård med en för sådant ändamål samlad afdelning, bestående af korvetten Lagerbjelke, såsom logementsfartyg, en ångkranpråm samt två minbåtar, hvarjemte kanonbåten Gunhild varit använd för dylika öfningar under 1 månad vid Karlskrona station. Af den personal, som icke tillhört skolorna, har en del erhållit öfning ombord å korvetten Balder under expedition till aflägsnare farvatten i 8 månader, en del å minfartyget Ran i hemlandsfarvatten under $3^1/_2$ månader samt en del å kanonbåtarne Verdande och Rota i främmande och hemlandsfarvatten under lika lång tid.

Eskaderöfningar, uti hvilka flertalet af de under sommaren utevarande fartyg deltagit, hafva blifvit utförda inom Stockholms skärgård under loppet af Augusti månad.

I likhet med hvad de senare åren egt rum har äfven under vintermånaderna år 1880 en kanonbåt varit stationerad vid rikets vestra kust för att bistå hjelpbehöfvande fartyg.

Genom förenämnda sjöexpeditioner har tillfälle till öfning under tiden från den 1 Oktober 1879 till samma tid år 1880 blifvit beredt för 103 officerare med en öfningstid af 103 dagar, 165 underofficerare med en öfningstid af 89 dagar samt 2,179 man sjötrupper och skeppsgossar med 102 dagars öfningstid eller åt tillhopa 2,447 man med en öfningstid af 101 dagar i medeltal för hvarje man.

Personalens öfningar och undervisning till lands.

Till genomgående af lärokurs dels vid artilleri- och ingeniörhögskolan å Marieberg, dels vid gymnastiska centralinstitutet hafva till den förra 3 och till det senare äfvenledes 3 officerare varit kommenderade.

Undervisning i så väl allmän som speciel kurs i minväsendet har meddelats vid flottans begge stationer och hafva i den förstnämnde tillsammans 8 officerare, 8 underofficerare och 15 man gemenskap, samt i den senare 5 offi-

cerare, 8 underofficerare samt 24 man af gemenskapen åtnjutit sådan undervisning.

Uti exercisskolan i Karlskrona hafva, utom 7 från sjökrigsskolan utexaminerade kadetter, 379 man af sjömanscorpsen samt vid Stockholms station 259 man af sistnämnde corps erhållit undervisning; utaf hvilka 324 vid förstnämnda och 200 vid sistnämnda station eller tillhopa 524 man approberats.

Uti underbefälsskolorna har meddelats undervisning åt 54 man tillhörande Karlskrona och 24 man tillhörande Stockholms stations matroskompanier, äfvensom åt 11 man tillhörande Karlskrona och 8 man tillhörande Stockholms stations eldare- och handtverkskompani. Af dessa hafva tillhopa 72 tillhörande matros- samt 15 tillhörande eldare- och handtverkskompanierna blifvit approberade. I öfrigt hafva af flottans sjömanscorps blifvit såsom dykare approberade 12 man.

Sjökrigsskolan.

Antalet kadetter vid sjökrigsskolan utgjorde vid början af år 1880 64, af hvilka 9 blifvit utexaminerade. Vid anställd inträdesexamen sistlidne höst hafva 7 ynglingar antagits till kadetter.

Skeppsgosseskolan.

Vid skeppsgosseskolan i Karlskrona har undervisning meddelats åt 280 gossar och vid Stockholms station, der undervisningen besörjts genom särskild anställd lärare uti Skeppsholms församlings folkskola, hafva 35 skeppsgossar åtnjutit undervisning. Af de under året karlskrifne hafva 71 ingått i matros- samt 5 i eldare- och handtverkskompanierna.

Navigationsskolorna.

Enligt uppgjordt sammandrag öfver undervisningens fortgång under läsåret 1879—1880 i de på allmän bekostnad inrättade navigationsskolor i riket hafva uti skolornas navigationsafdelning varit inskrifne 505 elever, af hvilka 244 utexaminerats såsom styrmän och 140 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 191 elever, af hvilka 29 blifvit utexaminerade såsom maskinister, 11 såsom öfvermaskinister, 131 såsom ångfartygsbefälhafvare samt 1 såsom lokomotivförare; hvarjemte, utan att hafva varit såsom elever i skolorna inskrifne, 3 aflagt godkänd examen i styrmans-, 4 i sjökaptens-, 3 i maskinist-, 39 i öfvermaskinist- och 50 i ångfartygsbefälhafvare-klass.

Uti den, skolan i Göteborg tillhörande skeppsbyggeriafdelningen hafva 16 elever åtnjutit undervisning i verkmästare- och 5 uti byggmästare-klassen. Af de förstnämnde hafva 3 och samtlige elever i byggmästareklassen blifvit vid examen godkände.

Fartygsbyggnader m. m.

Kanonbåten Skuld har blifvit färdigbyggd och arbetena å den nya kanonbåten Edda fortgått, hvarjemte större reparationer verkstälts å fregatten Vanadis och monitorn John Ericsson samt mindre dylika å korvetten Norrköping. Fem

ångslupar, af hvilka 2 blifvit försedde med maskiner och pannor från enskild verkstad men de öfrige erhållit sitt maskineri med tillbehör från Karlskrona stations skeppsvarf, hafva blifvit färdiga och afprofvade. Vattendistilleringsapparater hafva förfärdigats och blifvit anbragte å kanonbåtarne Disa, Verdande, Rota, Skuld, Skagul och Skäggald, hvarjemte en dylik apparat för kanonbåten Urd är under tillverkning.

Vid Stockholms station har nybyggnad af minbåten Rolf fortsatts samt nybyggnad af 2:ne minbåtar och en minkranpråm afslutats, hvarjemte vattendistilleringsapparat tillverkats för minfartyget Ran.

Hus och andra byggnadsarbeten.

Arbetena å nya skeppsgossekasernen i Karlskrona äro till största delen fullbordade samt jernvägen emellan mastkranen å nya dockan och artillerigården färdigbyggd.

Ett nytt torpedomagasin har blifvit uppfördt vid Stockholms station samt åtskilliga maskiner för tillverkning af minor deri uppsatta. Inredning af rustkammare å nya båtsmanskasernen samt förändring af den s. k. gamla sjukhusbyggnaden å Kastellholmen till bostäder åt varfsarbetare har afslutats, likasom anläggning af spårvägar å galèrvarfvet, hvars verkstadsbyggnad undergått större reparation.

Tjugutvå stycken optiska signalstationshus för Stockholms skärgård hafva blifvit tillverkade.

Artillerimateriel, projektiler m. m.

Från Finspongs styckebruk hafva till flottan levererats en 24 cm. kanon af 1876 års modell samt två stycken 12 cm. kanoner af 1879 års modell, hvarjemte dels från Finspongs, dels från Ankarsrums bruk bekommits tillhopa 2,343 projektiler af olika slag.

Vid flottans stationer hafva, bland annat, tillverkats 8 st. tubkanoner med dertill hörande 1-tums kulor af bly, åtskilliga lavetter, 18,000 st. friktionsrör; hvarjemte 29 st. kulsprutor och 2,082 remingtongevär blifvit skottstälda.

Sjökarteverket.

Under år 1880 hafva sjömätningar blifvit utförda:

i Östergötlands skärgård från Svartbåden, Alen, Arkö m. fl. ställen, der de år 1879 afslutades, sydvart hän till en linie öfver Marö, Kallsö, Norrholmen, Buskskär och Högaörn; hvarjemte Slätbaken uppmätts från Mem till Kåreholm; omfattande dessa mätningar en areal af 3,8 geografiska qvadratmil;

vid Gotland, der granskning och komplettering af sjömätningskartorna öfver denna ö blifvit fortsatta vid östra kusten från Östergarnsholm till Hoborg och lodningar längre till sjös utförda utanför samma kust, hvarjemte observationer med heliotropljus blifvit utförda för bestämmande af Gotlands läge från Öland och Gotska Sandöns från Gotland, samt

i Kalmar sund, der lodning och ramning utförts i farleden förbi Kalmar, för att utröna det högsta antal fot i djupgående ett fartyg får ega för att kunna begagna denna för så väl örlogs- som handelsfartyg vigtiga segelled, dervid blifvit ådagalagdt att i närheten af förutvarande segelled, som endast kunnat begagnas af fartyg liggande 15 fot djupt, finnes en segelränna, som kan befaras af fartyg med 18 fots djupgående och 230 fots längd.

Under året hafva i koppar graverats en karta öfver norra samt en öfver södra delen af Bottniska viken, begge i skalan 1 : 200,000, äfvensom åtta militärspecialkartor i skalan 1 : 50,000 öfver Södermanlands, Östergötlands och Blekinges kuster. Under arbete äro: en karta öfver Bohusbugten, en öfver Kattegat samt en öfver Bottniska viken.

På sjökarteverkets koppartryckeri hafva blifvit tryckta 5,350 stycken sjökort och 650 stycken tilläggsblad, hvarjemte utaf arbetet »Underrättelser för sjöfarande», innehållande alla på officielt eller annat sätt sjökarteverket tillhandakomna vigtigare uppgifter om fyrar och andra sjömärken, grund m. m., 27:de häftet utkommit.

Nautisk-meteorologiska byrån.

Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 27 Oktober 1877 anbefalt inrättandet af en byrå för nautisk meteorologi, började denna byrå, för hvilken instruktion utfärdades den 7 Juni 1878, under sistnämnda år sin verksamhet, bestående hufvudsakligen uti samlandet och bearbetandet af meteorologiska iakttagelser, anställda dels ombord å svenska fartyg, dels å svenska fyrplatser och fyrfartyg, hvarjemte på hösten samma år sammanträde egde rum i Köpenhamn mellan utsedde ombud från Sverige, Norge och Danmark för att öfverenskomma om gemensam plan för meteorologiska och hydrografiskt-fysikaliska observationers utförande särdeles inom de farvatten, som omgifva de nordiska rikenas kuster.

Under åren 1878 och 1879 anordnades stationer till ett antal af 17 för meteorologiska iakttagelser, nemligen: vid Bjuröklubb, Holmögadd, Storjungfrun, Understen, Svenska Högarne, Landsort, Gotska Sandön, Ölands norra udde, Hoborg, Kungsholms fästning, Ystad, Falsterbo, Kullen, Varberg, Vinga, Hållö och Väderöbod. Till dessa hafva under år 1880 tillkommit 2, nemligen vid Lungö och Bremö, så att hela antalet dylika stationer nu uppgår till 19. Hydrografiska iakttagelser verkställas å 7 fyrfartyg och 8 landstationer. Instruktioner angående sättet för så väl meteorologiska som hydrografiska observationers verkställande hafva utfärdats. Byråns instrumentsamling har under år 1880 blifvit ökad med sammanlagdt 296 olika meteorologiska och fysikaliska instrument. För att tjena såsom modeller hafva till byrån öfverlemnats från England införskrifna och af British Board of Trade Surveyors till begagnande godkända ångfartygs-signallanternor, hvarjemte

byrån från de institutioner, med hvilka densamma står i förbindelse, fått emottaga flera värdefulla gåfvor för dess bok- och kartsamlingar.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

Ett lotsfartyg har blifvit utlagdt på Malmö redd i ändamål att för passerande fartyg underlätta emottagandet och aflemnandet af lots. Som fartyget blifvit förlagdt i förlängningen af en linie, dragen öfver fyrfartygen Oskarsgrundet och Kalkgrundet, samt försetts med mistklocka, som nattetid visar lanternor, bidrager det jemväl i sin mån att underlätta den allt jemt tillväxande trafiken genom Flintrännan så väl dag som natt.

En mindre ledfyr har på kronans bekostnad blifvit anbragt vid Rönnskärs lotsplats mellan Piteå och Skellefteå. Sedan den af Hudiksvalls stad med vederbörligt tillstånd på Saltviks udde vid vestra inloppet af Hudiksvallsfjärden uppförda ledfyr under året blifvit färdig, har densamma öfverlemnats till lotsverket för att genom dess försorg för framtiden vidmagthållas. Bland kronan tillhöriga fyrar hafva de å Understen och Utklippan befintliga under året undergått väsentliga förbättringar.

På grund af erhållet nådigt tillstånd har Göteborgs stad låtit uppföra dels två inseglingsfyrar å vallarne inom Carnegieska bruket, dels en fyr å Knippelholmen, hvaremot den äldre fyren å Elfsborgs f. d. fästning blifvit släckt. Vid Höganäs hamn vid norra delen af Öresund hafva på hamnaktiebolagets bekostnad uppförts två smärre inseglingsfyrar, hvarjemte en fyrlykta under en del af seglationstiden sistlidne höst genom enskild försorg hållits lysande å Hvittskär i farleden från Pampnsfjärden till Norrköping. Dessutom har tillstånd blifvit meddeladt till anbringande af fyrlyktor vid Skanörs nya hamn samt vid fiskeläget Barsebäck i Skåne.

Vid Stångskär i Öregrunds skärgård har, vid inloppet till Gåsstens redd, på försök utlagts en s. k. sjelflysande boj, försedd med komprimerad gas, hvilken under höstmånaderna hållits lysande. På det utanför Nidingarnes fyrplats i Kattegat befintliga farliga Klockfotsrefvet har en större klockboj blifvit utlagd, hvarjemte åtskilliga nyupptäckta grund utprickats och de större prickarne i Flintrännan erhållit förändrad konstruktion, i ändamål att förekomma hinder för det fiske, som i detta farvatten i betydlig omfattning bedrifves.

Vid Falsterbo fyr och fiskeläget Viken hafva anordnats signalstationer för att medelst kulor, hissade på vidt omkring synliga ställningar, för passerande fartyg utvisa isförhållandena i Flintrännan samt huruvida ett eller annat af der förlagda fyrfartyg eller det danska fyrfartyget i Drogden är från sin station intaget.

De vid rikets södra och vestra kuster till ett antal af 16 förlagda stationer för skeppsbrutnes räddning hafva fortfarande hållits i ett tillfredsställande skick och på flera ställen lemnat verksamt biträde för räddande af menniskolif.

Följande allmänna författningar hafva under året blifvit utfärdade, nemligen: *den 31 Mars* förordning angående hvad å fartyg iakttagas bör till undvikande af ombordläggning; *den 12 Juni* kungörelse angående anstånd med tillämpningen af § 10 uti förenämnda förordning; *samma dag* kungörelse angående närmare föreskrifter i fråga om lotsning af fartyg, som är frikalladt från skyldigheten att begagna kronolots; *den 6 Augusti* kungörelse angående befrielse för fartyg af 40 tons drägtighet och derunder från skyldighet att taga lots samt *den 12 November* förordning angående skeppsmätning äfvensom instruktioner dels för skeppsmätningskontrollörer, dels för skeppsmätare. Allmänna författningar.

Den komité, som i Oktober år 1879 tillsattes för afgifvande af förslag angående lämpligaste fartygscerter för sjöförsvaret, har under år 1880 afslutat sitt uppdrag och med underdånigt betänkande i frågan inkommit. Komitéer.

Under den 19 Juni 1880 har en komité blifvit tillsatt med uppdrag att utarbeta fullständigt förslag till sjöförsvarets ordnande; och är denna komité fortfarande i verksamhet.

Åtskilliga af Kammarkollegium gifna utslag rörande rotering af hemman och lägenheter i Vesternorrlands län hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda; och har Kongl. Maj:t vid desamma låtit bero. Rotering.

De i Belinge socken af Rönö härad och Södermanlands län belägna lotshemmanen Hartzö, Säfö, Skebol och Lungö eller Lagnö hafva mot vissa stadgade vilkor blifvit befriade från den med dessa hemman förenade lotsningsskyldighet och Kammarkollegium undfått föreskrift att vidtaga de åtgärder, som, i följd af den dessa hemman sålunda medgifna befrielse från lotsningsskyldigheten, kunde på Kollegium ankomma.

Sistlidet år har för jordbruket varit gynsamt, då sädesafkastningen i allmänhet gifvit öfver medelmåttan samt i synnerhet inom de norra länen utfallit särdeles fördelaktigt och bättre än under vanliga år. Spannmålen har dessutom varit af synnerligen fullvigtig samt god beskaffenhet, och skörden så af säd som gräs har gynnats af det önskligaste bergningsväder. Höskörden har dock, till följd af försommarens torka, varit mindre rik, men af utmärkt god beskaffenhet; och med det förråd af hö och halm, som finnes qvar från föregående ymniga foderår, är ingen anledning att foderbrist skall under kommande vår inträffa. Jordbruket.

Rotfrukterna hafva lemnat mycket olika afkastning inom de särskilda länen till följd af nederbördens ojemna fördelning inom landsorterna. Sär-

skildt har skörden af potates varit mycket olika, på somliga orter rik, på andra synnerligen svag; dock har denna rotfrukt för det mesta lyckligtvis varit fri från den vanliga sjukdomen, genom hvilken stora förråd af potatesskörden pläga gå förlorade.

Hemslöjden.

Hemslöjden omfattas fortfarande med allt större intresse, och nya slöjdskolor, fristående eller förenade med folkskolorna, hafva mångenstädes ytterligare uppstått. Till befordran af hemslöjdens vidare utveckling och för att sätta rikets hushållningssällskap i tillfälle att sins emellan göra jemförelser angående framgången af de olika åtgärder, som inom de särskilda sällskapens områden blifvit vidtagna för befrämjande af hemslöjdens vidare förkofran, har genom Landtbruks-akademiens föranstaltande en allmän utställning af svenska hemslöjdsalster blifvit hållen i hufvudstaden uti Februari månad vid hushållningssällskapens ombuds möte derstädes samt öfverläggningar samtidigt hållits beträffande nödiga åtgärder för vidare utveckling af hemslöjden och hvad med densamma eger sammanhang.

Mejeriskolorna.

Mejeriskolan på Bergqvara i Kronobergs län har sistlidne höst upphört med sin verksamhet, då samtidigt en ny mejeriskola inrättats på Robertsfors egendom i Vesterbottens län.

Nytt reglemente för mejeriskolorna och instruktion för undervisningen vid dessa skolor.

Under den 14 Maj 1880 har nytt reglemente utfärdats för de med understöd af statsmedel i riket inrättade mejeriskolor; och har Landtbruks-akademiens förvaltningskomité, som under chefen för Civildepartementet har sig uppdraget att handhafva uppsigten öfver rikets landtbrukslärоverk och mejeriskolor, den 12 derpåföljande Juni utfärdat de närmare föreskrifter, som för dessa sistnämnda skolor böra, i öfverensstämmelse med förberörda reglemente, iakttagas, på det undervisningen må svara emot tidens stegrade fordringar samt blifva fullt fruktbringande.

Fiskerinäringen.

Bohuslänska sillfisket har under fiskeperioden 1879—1880 fortfarande varit gifvande, om än ej så rikligt som under närmast föregående år. Sillfisket vid Hallands, Skånes och Blekinges kuster har i allmänhet varit bättre än sedan flera år tillbaka så väl beträffande fångstens storlek som sillens beskaffenhet. Strömmingsfisket har deremot i allmänhet varit under medelmåttan. Afkastningen af laxfisket har visat sig ojemn. I vissa elfvar har af långvarig torka förorsakadt lågt vattenstånd varit ogynsamt för detta fiske, hvaremot i andra elfvar tillgången på lax varit större än vanligt. Öfver hufvud taget kan detta fiske anses hafva lemnat fullt medelmåttig afkastning. I halländska elfvarne har smålax i ovanlig mängd visat sig såsom en frukt af der pågående laxodlingar. Ålfisket vid sydsvenska hafskusten har hindrats af stormar, som

förstört redskapen, och afkastningen af detta fiske understiger betydligt det förra årets. Undervisning i fiske äfvensom fiskodling har såsom vanligt meddelats i för detta ändamål anordnade kurser vid Norrnäs i Stockholms och Elfkarleby i Upsala län; och hafva fiskeritjenstemännens arbeten under året i stadgad ordning fortgått.

För utrönande huruvida något lönande storsillfiske skulle kunna påräknas utomskärs i hafvet utanför bohuslänska kusten, hafva med bidrag af statsmedel försök derstädes egt rum under sistlidne November och December månader med s. k. drifgarnsfiske.

I den internationella fiskeriutställning, som under en del af år 1880 hållits i Berlin, har Sverige deltagit; och har vårt land dervid intagit ett synnerligen framstående rum. På bekostnad af dels staten, dels åtskilliga hushållningssällskap bereddes tillfälle för svenske fiskare och undervisare i fiskerinäringen att besöka utställningen.

Stuteriväsendet.

Vid de under år 1880 hållna besigtningsmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit tilldelade 1,716 hästar, nemligen 216 beskällare, 456 moderston och 1,044 unghästar, förutom de hästar, som genom prisbelöningsnämnder erhållit särskilda pris från dertill af landsting och hushållningssällskap anslagna medel.

Två hingstar af anglonorrmandisk race hafva blifvit uppköpte i Frankrike och tilldelade Flyinge stuteri; dessutom hafva några unghingstar, fallne inom landet efter förut införde hingstar af ofvannämnda race, blifvit inköpte till Strömsholms hingst-depôt.

Det allmänna ekonomiska kartverket.

Inom Skaraborgs län har kartläggningsarbetet blifvit fortsatt inom Vadsbo och Kinne härad till en omfattning af 15,3 qv.mil. Ekonomiska häradsbeskrifningar öfver Öknebo härad af Stockholms län, Valkebo, Vifolka och Göstrings härad af Östergötlands län samt öfver Norrbärkes tingslag af Kopparbergs län hafva blifvit i tryck utgifna, hvarjemte dylik beskrifning öfver Vartofta härad i Skaraborgs län blifvit fullbordad. Under arbete äro beskrifningarna öfver Kåkinds, Frökinds och Gudhems härad af sistnämnda län.

Norrbottens läns ekonomiska kartverk.

Inom Jukkasjärvi sockens skogland hafva mätningar i skalan 1 : 20,000 blifvit utförda till en omfattning af något öfver 5 qv.mil; inom Lule, men hufvudsakligast inom Torne lappmarkers fjelland, hafva 31 qv.mil blifvit uppmätta i skalan 1 : 50,000; inom kustlandet samt Lule och Torne lappmarker hafva åtskilliga kontroll-linier blifvit afvägda; kartan öfver Pite härad är graverad och tryckt.

Kartverkskommissionen.

Med anledning af sistlidna års Riksdags underdåniga anhållan, att praktiska försök måtte verkställas för att utröna hvilka besparingar af tid och kostnader

må kunna ernås genom att förena de ekonomiska och topografiska kartverken till ett kartverk med begagnande af en gemensam fältmätning och billiga reproduktionsmetoder, har Kongl. Maj:t under den 28 Maj 1880, för anordnande af berörda försök äfvensom derjemte för att afgifva yttranden i kartverken angående frågor, tillsatt en kommission för de allmänna kartarbetena och till ordförande deri förordnat chefen för generalstaben samt till ledamöter cheferna för de särskilda kartverken jemte några andra personer.

Förberedande arbeten för de praktiska försöken hafva under året utförts genom kommissionens försorg och bestått i sammansättning af en stomkarta i skalan 1 : 20,000 öfver ett område af $2^1/_2$ qvadratmil inom Östergötland, äfvensom i anordnande af en undervisningskurs, afsedd att bibringa de kartografer, som skola deltaga i fältmätningsarbeten, nödig färdighet i topografisk kartritning. Under år 1881 skola de praktiska försöken påbörjas och komma att utgöras af dels ekonomisk-topografisk kartläggning af nyssnämnda område, dels försök med olika reproduktionsmetoder.

Geologiska undersökningar.

Geologiska arbeten i skalan 1 : 50,000 hafva under året utförts inom Stockholms, Ostergötlands, Kristianstads och Malmöhus län öfver en sammanlagd yta af något mer än 8 qv.mil. I skalan 1 : 100,000 hafva inom områdena för de topografiska bladen Lenhofda, Hvetlanda, Borås, Kungsbacka, Särö och Halmstad mer än 42 qv.mil blifvit undersökta, hvaraf 38 qv.mil äro nyrekognoscerade.

Öfversigtsresorna för en bergartskarta i 1 : 1,000,000 hafva äfven under detta år fortsatts, hvarjemte omfattande forskningar företagits i rent vetenskapligt syfte, så väl inom som utom landet.

De af Jernkontoret bekostade s. k. bergslagsundersökningarne hafva hufvudsakligen bedrifvits inom Kopparbergs och Örebro län. På enskild bekostnad hafva vidare praktiskt-geologiska arbeten företagits inom norra Elfsborgs län samt till en del äfven inom norra Kalmar och Kronobergs län.

Till undersökningens museum hafva från skilda delar af landet förvärfvats rikhaltiga samlingar af berg- och jordarter samt försteningar.

Dels fullt färdiga till utgifning, dels nära färdiga äro vid årets slut 5 kartblad i skalan 1 : 50,000, 1 i skalan 200,000 åtföljda af beskrifningar, samt 7 afhandlingar och uppsatser.

Författningar i hvarjehanda ämnen.

Utom förut omförmälda reglemente för mejeriskolorna har Kongl. Maj:t uppå föredragning af chefen för Civildepartementet under år 1880 utfärdat följande författningar: *den 16 Januari* kungörelse angående förbud mot införsel af potates från Nederländerna; *den 27 Februari* kungörelse angående afgifter för justering af mått och vigt; *den 19 Mars* kungörelse angående ändring i och tillägg till § 60 i instruktionen den 10 November 1855 för landshöfdin-

garne i rikets län samt de vid länsstyrelserna anstälde tjenstemän; *den 13 April* kungörelse i fråga om vilkoren för eldfarlig oljas eller dermed jemförlig vätskas hänförande till andra klassen; *den 30 April* kungörelse angående behörighet för officer vid väg- och vattenbyggnadscorpsen att förrätta sådan syn, som omförmäles i § 27 af lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 Juni 1879; *samma dag* kungörelse angående arfvode för sådan syn, som omförmäles i § 27 af nyssnämnda lag; *den 28 Maj* kungörelse angående förändrad lydelse af § 5 i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862; *samma dag* kungörelse angående vilkoren för åtnjutande af de från 1881 års början fastställda nya löneförmåner för underståthållaren och Öfverståthållareembetets kansli; *samma dag* kungörelse angående vilkoren för åtnjutande af de från 1881 års början fastställda förändrade löneförmåner för häradsskrifvare; *den 9 Juli* kungörelse angående förändrad lydelse af § 30 i nådiga reglementet för begagnande af Dalslands kanal; *samma dag* kungörelse angående upphäfvande af förbudet mot införsel af potates, kommande från vissa delar af Tyskland; *den 6 Augusti* förordning angående ändring i vissa delar af Kongl. förordningen den 22 November 1878 angående befälet å svenska handelsfartyg; *den 15 Oktober* ny taxa för transporter å statens jernvägar; *samma dag* kungörelse angående ändring i 9 § 1 mom. af förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864; *den 19 November* kungörelse angående ändring i och tillägg till förordningen den 30 November 1855 angående expeditionslösen; *samma dag* kungörelse angående arfvode för auktion å utmätt jernväg; *den 3 December* förnyad taxa på arfvode för afvittringslandtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län; *den 10 December* kungörelse angående ändrad lydelse af 23 och 38 §§ i fiskeristadgan den 29 Juni 1852; *den 23 December* kungörelse angående ändring i § 14 mom. 2 mäklareordningen den 25 Oktober 1872; *den 30 December* flottningsstadga; och *samma dag* kungörelse angående särskilda föreskrifter för handläggning af frågor om farled.

Fastställda planer för reglering af städer.

Planer för reglering af följande städer hafva under loppet af år 1880 blifvit fastställda, nemligen för: Upsala, Södertelje, Lund, Kristianstad, Öregrund, Arvika, Eksjö (norra delen) och Stockholm (Kungsholmen samt Södermalm).

Indragning af Handels- och Ekonomikollegium.

Den 15 Oktober 1880 har Kongl. Maj:t förordnat, att den afdelning af Stockholms magistrat, som benämnes Handels- och Ekonomikollegium, skall med början af år 1881 indragas. De kollegiet åliggande bestyr, af beskaffenhet att böra öfvertagas af andra offentliga myndigheter, öfverflyttas dels till Öfverståthållareembetet, dels till Stockholms magistrat, dels ock till Stockholms stads byggnadsnämnd och till drätselnämndens första afdelning.

Allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva följande under år 1880 fullbordats:

Vägbyggnader.

Väganläggning mellan Junosuando och Vittangi byar i Norbottens län;

Väganläggning mellan Råbäck och Gäddviks by i samma län;

Väganläggning mellan Bredåker och Nedre Edefors i samma län;

Anläggning af den del af väg från Tärendö by till häradsvägen mellan Pajala och Haparanda, som sträcker sig från nämnda väg till Nuxujärvi by i samma län;

Väganläggning mellan Lycksele och Vilhelmina kyrkobyar i Vesterbottens län;

Väganläggning mellan Norsjö och Malå kyrkobyar i samma län;

Väganläggning mellan Nordanå och Fjäls färjeställe i Vesternorrlands län;

Väganläggning mellan Holms kyrka och Holmsjöändan i samma län;

Vägomläggning mellan Mattmars kyrkoby och Mattmars jernvägsstation i Jemtlands län;

Vägomläggning mellan Gulleråsen och Stennäset (delen från punkten *a* till Sörskog) i Kopparbergs län;

Omläggning af Dyflinge backe i Ekeby socken af Upsala län;

Väganläggning mellan Grythytteheds kyrkoby och Hjulsjö sockengräns (delen från bron öfver Söder-Elgen till Siksandshöjden) i Örebro län;

Väganläggning från Dalåsen till Bodalsvägen i samma län;

Vägomläggning från Svärta kyrka till Björnlunda jernvägsstation (delen Aspa—Axala) i Södermanlands län;

Vägomläggning mellan Bonnorp och Berg i Östergötlands län;

Vägomläggning mellan Häggebo och Salfvedal i samma län;

Vägomläggning mellan Bosebo och Våthults kyrkor (delen Qvarnliden—Våthults kyrka) i Jönköpings län;

Vägomläggning mellan Landeryd och Höljeryd i samma län;

Vägomläggning mellan Skillingmarks kyrka och riksgränsen (delen Klefvened—riksgränsen) i Vermlands län;

Väganläggning mellan Fästeredssund och Strängsered (delen Qvarnered—Strängsered) i Elfsborgs län;

Vägomläggning mellan Kilane och Ödeborg i samma län;

Vägomläggning mellan Halmstad och Hule (delen Halmstad—Skerkered) i Hallands län;

Vägomläggning mellan Emmaboda jernvägsstation och Grimmansmåla i Kronobergs län;

Omläggning af Sönnarslöfsbackarne nära Sönnarslöfs kyrka i Kristianstads län.

Vattenaftappningar.

I Norrbottens län.

Sänkning af Teurajärvi träsk i Korpilombolo socken;
Utdikning vid Svartbäcks by i Öfver-Luleå socken;
Utdikning vid Persö by i Neder-Luleå socken;
Utdikning vid nedra Flåsjö by i Råneå socken;
Utdikning vid Svartbjörs by i Öfver-Luleå socken.

I Vesterbottens län.

Utdikning vid Häggås by i Dorotea socken;
Utdikning vid Ormsjö by i Dorotea socken;
Utdikning vid Långeds by i Nordmalings socken;
Utdikning vid Bergvattnets by i Dorotea socken;
Utdikning vid Tjerns by i Skellefteå socken;
Utdikning vid Hössjö by i Umeå socken;
Utdikning af Kolsmyran inom Öfverboda by i Umeå socken;
Utdikning vid Gryssjö by i Bygdeå socken.

I Vesternorrlands län.

Utdikning af Grantjärn m. fl. myrar i Stöde socken;
Utdikning vid Vallens by i Junsele socken.

I Jemtlands län.

Utdikning vid Hästö by i Mattmars socken;
Utdikning vid Aspås kyrkoslätt i Aspås socken;
Utdikning vid Vike by i Rödöns socken.

I Gefleborgs län.

Utdikning vid Boda m. fl. byar i Jerfsö socken;
Sänkning af sjön Fullen i Ofvanåkers socken;
Sänkning af sjön Vestra Nyaren och Ladängskärn i Ofvanåkers socken;
Utdikning kring sjön Ryssan i Hamrånge socken.

I Kopparbergs län.

Utdikning af Svartkärnsflotten i Jerna socken;
Utdikning af Klosmyran m. fl. i Jerna socken;

Utdikning af Rågsvedsmyrarne i Äppelbo socken;
Sänkning af Klintflyet m. m. i Hedemora socken.

I Upsala län.

Utdikning vid Vela, Gällbo m. fl. byar i Vesslands socken.

I Stockholms län.

Sänkning af Vada och Helgö sjöar i Vada m. fl. socknar.

I Vestmanlands län.

Sänkning af Altuna sjö i Altuna socken;
Sänkning af Sagån mellan Vesttärna och Bispebo qvarnar i Tärna m. fl. socknar.

I Jönköpings län.

Sänkning af Fly-mossen i Forsheda m. fl. socknar;
Torrläggning af Ingatorps-mossen i Ingatorps socken;
Sänkning af Skinka m. fl. sjöar i Bälaryds m. fl. socknar.

I Skaraborgs län.

Rätning af Viskebäcken i Essunge m. fl. socknar;
Utdikning vid Halsäng m. fl. hemman i Frökinds härad.

I Elfsborgs län.

Utdikning af Starlanda mader på Dalsland.

I Hallands län.

Sänkning af sjön Mäsen jemte Budsjön (den senare inom Elfsborgs län).

Hamn- och brobyggnader.

Hamnanläggning vid Glommen i Hallands län;
Hamnanläggning vid Nystrands fiskeläge på Gotland;
Utvidgning af hamnbryggan vid Burgsviks hamn på d:o;
Hamnanläggning vid Nabbens fiskeläge på d:o;
Hamnförbättring vid Gnisvärds fiskeläge på d:o;
Hamnanläggning vid Tomteboda fiskeläge på d:o;
Brobyggnad öfver Ljusne elf i Arbrå socken.

Följande enskilda jernvägsanläggningar hafva under år 1880 blifvit för allmän trafik upplåtna: För trafik upplåtna enskilda jernvägar.

Varberg—Borås jernväg;

Uttersberg—Lienshyttans d:o;

Bandelen Strömsnäs—Säter af södra Dalarnes jernväg;

Hamn- och förbindelsespår mellan norra stambanan och Upsala—Länna jernväg.

Kongl. Maj:t har under år 1880 beviljat koncession för jernvägsanläggning från Tallås till Jädraås inom Ugglebo socken af Gefleborgs län. Koncession å enskild jernvägsanläggning.

Arbetena vid statens jernvägsbyggnader hafva under år 1880 fortgått sålunda: Arbetena vid statens jernvägsbyggnader.

1) *den uppåtgående stambanan Storvik—Ange.*

Å den sydligaste delen af den uppåtgående stambanan, som vid årets ingång var för allmän trafik upplåten till Jerfsö, hafva, emellan Jerfsö och Ljusdal, alla återstående terrasseringsarbeten blifvit fullbordade, den stora bron öfver Ljusne-elf färdigbyggd, rälsläggning och ballastning verkställda, och bangårdsanläggningen vid Ljusdal utförd, så att denna bansträcka, utgörande i längd 1,1 mil, kunde den 15 sistlidne September för allmän trafik upplåtas.

Norr om Ljusdals station blefvo äfven terrasseringsarbetena, med undantag af den stora bankfyllningen öfver Löfnäs-sundet, i det närmaste fullbordade ända fram till Hennans station, 2,6 mil från Ljusdal, och räler utlagda å 2,2 mil i längd eller fram till Löfnäs-sundet.

Å den delen af denna bana, som utgår från Ånge med sträckning söderut, hafva arbetena så framskridit, att den 5,3 mil långa bandelen till Ramsjö fullbordats, med undantag af några kompletteringsarbeten, hvilkas utförande dock icke lägga hinder i vägen för en provisorisk trafiks ordnande under vintermånaderna;

2) *tvärbanan Torpshammar—Riksgränsen.*

Å den östligaste delen af de under arbete varande delarne af tvärbanan har den närmast Östersund belägna bansträckan å en längd af 0,8 mil blifvit terrasserad, rälslagd och ballastad.

Å den mellersta delen blefvo terrasseringsarbetena emellan Eggen och Mörsills station afslutade, så att, jemte den redan förut färdigterrasserade bansträckan emellan Ytterån och Eggen, banvallen derstädes är färdigbildad på en sammanhängande längd af 2,8 mil, hvarjemte den stora bankfyllningen öfver Hjerpeströmmen äfvensom landfästen och pelare till bron öfver denna ström blifvit fullbordade.

Å den vestligaste bandelen eller den från riksgränsen mot öster gående linien har bandelen emellan Dufed och riksgränsen, 4,9 mil i längd, blifvit fullbordad, och ballastning och rälsläggning blifvit utsträckta ytterligare 2,4 mil öster om Dufed.

En provisorisk trafik en å två gånger i veckan har från November månad med norsk materiel blifvit anordnad emellan Trondhjem och Dufed.

Sammanräknade längden af de vid 1880 års utgång för allmän trafik upplåtna delarne af stambanan genom Norrland utgjorde 28,3 mil, och derförutom voro vid samma tid 19,3 mil bana färdigterrasserade, deraf 15,8 mil voro rälslagda.

Fastställda jernvägstaxor.

Under år 1880 har Kongl. Maj:t fastställt nya trafiktaxor enligt det metriska systemet för statens jernvägar samt för 50 enskilda jernvägar.

Förklarande af jernvägslinien Falun—Göteborg med bibanan Daglösen—Filipstad såsom särskild jernväg.

Med stöd af § 1 i nådiga förordningen den 15 Oktober 1880, angående lagfart, inteckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs, har Kongl. Maj:t förklarat jernvägslinien Falun—Göteborg med bibanan Daglösen—Filipstad vara att anse såsom särskild jernväg.

Statens jernvägstrafik.

Längden af statens trafikerade jernvägar, som vid 1880 års början utgjorde 181,2 mil, har genom trafikens utsträckning öfver linien Jerfsö—Ljusdal ökats med 1,4 mil till 182,6 mil.

Trafikinkomsterna hafva för året utgjort omkring 16,350,000 kronor.

Till Statskontoret inlevererades 6,200,000 kronor.

Tillstånd för utländingar att i Sverige idka handel m. m.

Under år 1880 har Kongl. Maj:t, på gjorda ansökningar, beviljat tillstånd för 68 utländingar att i Sverige idka handel eller handtverk.

Betänkande rörande förändradt sätt för deltagande i vägunderhållet på landet.

Den af Kongl. Maj:t, på Riksdagens framställning, under den 24 November 1876 tillsatta komité för ordnande af vägunderhållsbesväret på landet har afslutat sitt arbete och den 14 sistlidne December afgifvit betänkande och lagförslag i ämnet.

Sveriges deltagande i en konferens i Paris för frågor rörande den internationella eganderätten.

Efter inbjudning af franska regeringen har Sverige genom ombud, Kabinettssekreteraren m. m. Lagerheim, deltagit i den internationella konferens för behandling af frågor rörande den industriella eganderätten, som på förslag af franska regeringen sammanträdt i Paris under November månad 1880.

Aktiebolag.

Kongl. Maj:t har under år 1880, uppå Civildepartementets föredragning, meddelat fastställelse å bolagsordningar för 69 aktiebolag, med sammanräknade

aktiekapital af minimum kronor 13,843,970, maximum kronor 24,295,040. Bland dessa bolag äro 1 jernvägs-, 26 industri- och fabriks-, 17 rederi-, 12 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 13 bildade för hvarjehanda andra ändamål.

Nytt reglemente för uppbördsverket i Stockholms stad.

I sammanhang med indragning af Stockholms stads Handels- och Ekonomikollegium samt omorganisation af Öfverståthållareembetet i kronouppbördsärenden har Kongl. Maj:t fastställt nytt reglemente för uppbördsverket i Stockholms stad.

Statslån.

Sedan fullmägtige i Riksgäldskontoret i underdånig skrifvelse den 18 sistlidne Mars anmält, att de på grund af det för Riksgäldskontoret då gällande reglemente beslutat upplägga ett svenskt fyra procents statslån, afsedt dels till konvertering af äldre för jernvägsbyggnader upptagna lån, dels till fyllande af svenska statens lånebehof under den tid konverteringen påginge, samt derför utfärda obligationer, hvilka skulle dateras den 1 April 1880 och förses med halfårsvis, den 1 Oktober och den 1 April förfallande räntekuponger, samt fullmägtige tillkännagifvit, bland annat, att de med ett konsortium, bestående af Sveriges riksbank, skandinaviska kreditaktiebolaget, C. J. Hambro & Son i London, banque de Paris et des Pays Bas, nordtyska banken i Hamburg samt von Erlanger & Söhne och Gebrüder Bethman i Frankfurt am Main. träffat aftal om öfvertagande af de till första emissionen af lånet, bestämdt att utgöra i svenskt mynt 39,930,000 kronor, i engelskt mynt 2,200,000 pounds sterling, i franskt mynt 55,440,000 francs och i tyskt mynt 44,880,000 riksmark, hörande obligationer, så har Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad fullmägtige tillika begärt, så väl fastställt det beslut, fullmägtige rörande berörda upplåning fattat, som ock å det af fullmägtige sålunda beslutade lånet meddelat sin nådiga garanti.

Inlösen af förfallna räntekuponger till statsobligationer.

Uppå framställning af fullmägtige i Riksgäldskontoret har Kongl. Maj:t under vissa vilkor medgifvit, att räntekuponger tillhörande de för 1879 och 1880 års statslån utfärdade obligationer må, när de till inlösen förfallit, en hvar med det deruti förskrifna belopp icke allenast i landtränterierna, med undantag af Stockholms läns, få inlösas i den mån ränteriernas kassabehållningar sådant medgifva, samt derefter vid skeende penningeremisser till Statskontoret insändas, utan ock vid den utom Stockholms stad förefallande uppbörd af de till ränterierna ingående statsmedel emottagas i afräkning å hvad de skattskyldige hafva att erlägga och sedan i behörig ordning levereras.

Upphörande af medgifvandet att i uppbörden emottaga vissa slag af norskt äldre silfvermynt.

Genom nådig kungörelse den 18 sistlidne Juni har Kongl. Maj:t förordnat, att det genom nådiga kungörelsen den 1 Juni 1877 tills vidare lemnade medgifvande att i kronans uppbörd emottaga, bland andra norska äldre silfvermynt, hela och halfva specier, ortstycken eller tjugufyraskillingar, tolfskillingar

och treskillingar skulle upphöra med utgången af förstnämnde månad, vid hvilken tid den enskilde medgifna rätt att i Riksbanken eller dess afdelningskontor få dylikt mynt invexladt jemväl skulle upphöra.

Ny pregel och inskrift å silfvermynt af 25 och 10 öres valör.

Med ändring i nådiga kungörelsen den 23 Januari 1874 angående de genom myntlagen den 30 Maj 1873 bestämda nya myntstyckenas storlek, pregel, inskrift och utseende i öfrigt, har Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 5 Mars 1880 meddelat nya föreskrifter i afseende å pregel och inskrift å silfvermynt å 25 öre och å 10 öre.

Myntning.

Vid Myntverket hafva under år 1880 blifvit utmyntade:

Guldmynt:	20-kronor	kr.	2,545,000: —
	10-kronor	»	265,530: —
Silfvermynt:	2-kronor	»	255,368: —
	1-kronor	»	177,121: —
	50-ören	»	94,159: —
	25-ören	»	294,967: —
	10-ören	»	85,137: 10.
Bronsmynt:	5-ören	»	20,166: 90.
	2-ören	»	16,499: 44.
	1-ören	»	17,134: 63.

Nya beläggningsstämplar.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 22 Maj 1875 angående stämpelpappersafgiften anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, om och hvilka förändringar i afseende å beläggningsstämplarnes storlek och utseende kunde finnas af behofvet påkallade, samt, derest förändring af stämplarne i ett eller annat hänseende ansåges böra ega rum, låta tillverka sådana stämplar af den storlek, det utseende och den beskaffenhet i öfrigt, som Kongl. Maj:t kunde finna godt bestämma, äfvensom meddela de närmare föreskrifter, som i fråga om dylika stämplars anbringande å handlingar samt sättet för deras makulerande m. m. kunde finnas nödiga, har Kongl. Maj:t förordnat om tillverkning af nya beläggningsstämplar, så väl enkla som dubbla, efter af Kongl. Maj:t fastställda ritningar, äfvensom genom nådig kungörelse den 14 sistlidne Maj meddelat närmare bestämmelser i fråga om sättet för de nya stämplarnes användning. Genom nådig kungörelse af den 3 December 1880 har Kongl. Maj:t förordnat om viss preskriptionstid för utbyte af beläggningsstämplar af äldre modell.

Jordeboksarbetet i Kammarkollegium.

Nya jordeböcker för Östergötlands, Vestmanlands och Vesternorrlands län hafva blifvit fastställda, hvarjemte granskning pågår af nya jordeböckerna för Kalmar, Örebro och Gefleborgs län. Alldeles ogranskade äro numera endast jordeböckerna för Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Jemtlands och Vesterbottens län samt Vester Bergslags fögderi af Kopparbergs län.

Domänförvaltningen.

Sedan Riksdagen å extra stat för år 1881 anvisat ett belopp af 80,000 kronor för förvaltningen af statens domäner, har denna förvaltning för år 1881 blifvit ordnad hufvudsakligen på enahanda sätt, som under år 1880 egt rum.

Försäljning af mindre kronolägenheter.

Beträffande sådana mindre kronohemman, som enligt 1874 och 1879 årens riksdagars beslut skulle få på offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, har Kongl. Maj:t under år 1880 godkänt gjorda anbud å 34 särskilda lägenheter, för hvilka, med ett taxeringsvärde af 95,760 kronor, i köpeskilling erhållits 181,324 kronor 65 öre.

Föreskrifter i afseende på förvaltningen af kronans utarrenderade fasta egendomar.

I fråga om förvaltningen af kronans utarrenderade fasta egendomar har Kongl. Maj:t dels lemnat vissa föreskrifter i afseende på jordens skötsel, dels förklarat, att vid skeende auktioner å kronoarrenden obestämda anbud icke skola för giltiga antagas.

Upphörande af Kammarrättens domsrätt i tvister rörande Göta kanalverk.

Med upphäfvande af de i nådiga brefvet den 1 Februari 1836 meddelade bestämmelser angående behörighet för Kammarrätten att upptaga och afdöma tvister emellan direktionen för Göta kanalbolag och bolaget eller emellan staten och bolaget, har Kongl. Maj:t förklarat de i nämnda bref omförmälda tvister icke vidare böra af Kammarrätten handläggas.

Jernvägspostbefordran.

Jernvägspostbefordring har kommit till stånd dels å den senast för allmän trafik upplåtna delen af statens banor Jerfsö—Ljusdal, dels ock å de enskilda bolag tillhöriga jernvägssträckorna Vernamo—Lindefors, Uttersberg—Riddarhyttan, Krylbo—Säter, Kullsveden—Bispberg och Varberg—Borås.

Antalet postförsändelser.

Under år 1879, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva blifvit befordrade omkring 37,015,000 postförsändelser, hvilket vid jemförelse med nästförutgångna året utvisar en minskning af 2 procent.

Tidningstrafiken.

Dessutom hafva på grund af förskrifning genom postanstalt blifvit fortskaffade 199,885 årgångar tidningar och tidskrifter. Den minskning, uppgående till 12 procent, som en jemförelse med år 1878 härutinnan visar, är en följd af nedsättning i portot för bandförsändelser och det häraf föranledda vidsträcktare begagnandet af nämnda försändningssätt för den periodiska pressens alster.

Postdiligenserna.

I den mån nya jernvägar tillkommit i orter, hvarest postdiligenser framgått, hafva dessa senare såsom obehöfliga indragits. Under nyssnämnda år hafva sålunda på en sammanlagd sträcka af 47,3 mil postbefordring medelst diligens indragits eller ersatts med vanliga poster, hvilket haft till följd en väsentlig minskning i antalet af de med detta kommunikationsmedel befordrade

resande, hvilket under året uppgick till 1,643 eller 47 procent mindre än året förut.

Poststationer. Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1880 års slut antalet sådana postanstalter till 1,451 eller 11 mer än vid slutet af nästförutgångna året.

Förändrade vigtsatser för vissa försändelser. I anledning af det metriska systemets införande i afseende på vigtsatserna jemväl för inrikes postförsändelser har, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, dels vid taxering af guld- och silfverförsändelser, som mellan inrikes orter fortskaffas, de förut gällande vigtsatserna 1 skålpund, 10 skålpund och 50 skålpund utbytts mot resp. 500, 5,000 och 25,000 gram, dels ock i afseende på postverkets ersättningsskyldighet för assureradt paket, som gått förloradt innan detsamma blifvit till adressaten aflemnadt, vigtsatserna 1 skålpund och 2 skålpund utbytts mot resp. 500 och 1,000 gram o. s. v.

Internationel postkonferens. Vid en i Paris under loppet af nästlidet år hållen internationel postkonferens har blifvit träffadt aftal om beredande af tillfälle att mellan nästan alla europeiska länder utvexla postpaket, dervid icke allenast i allmänhet befordringsafgifterna blifvit betydligt nedsatta utan äfven, i afseende å så väl postbehandlingen som taxeringen, en väsentlig förenkling åstadkommits.

Afbetalning å postverkets skuld till Statskontoret. En under senast förflutna år i allmänhet växande rörelse och de betydliga nedsättningar, som åstadkommits i utgifterna å anslaget till postföring å landsväg, hafva, i förening med öfriga åtgärder till beredande af minskning i postverkets trafikutgifter, verkat derhän, att under de senaste månaderna af nästlidet år kunnat af postverkets öfverskottsmedel till Statskontoret levereras 564,957 kronor 35 öre.

Härigenom har till 925,000 kronor blifvit nedbragt beloppet af det förskott, som under en föregående tid blifvit till postverket utbetaladt för postföringstungans skiljande från jordbruket.

Statstelegrafnätet. Enär telegrafverkets inkomster för år 1879 icke lemnade tillgång till någon utvidgning af statens telegrafnät samt genom omflyttning intill jernväg af en äldre linie endast en obetydlig utsträckning i detsamma egde rum, så hade vid årets utgång telegrafnätet nästan enahanda omfattning som under närmast föregående året, eller i linier och kablar 775,7 och i ledningar 1,901,0 svenska mil.

Stationer.

Efter indragning af statstelegrafstationen i Torpshammar, hvarest allmänhetens telegrafkorrespondens ansetts kunna ombesörjas ensamt af der befintliga jernvägstelegrafstation, utgör nu statstelegrafstationernas antal 176, hvaraf 173 äro elektriska och 3 optiska.

Ytterligare hafva 31 nya för allmän telegrafering inrättade jernvägsstationer blifvit satta i förbindelse med statstelegrafen, hvaremot 5 äldre sådana med årets utgång för telegrafering tillslötos. Jernvägstelegrafstationernas antal, inbegripet dem, som äro inrättade å orter, der statstelegrafstation finnes, utgjorde: statens 186 och de enskilda jernvägarnes 422 eller tillhopa 608, hvadan telegrafnätet i dess helhet upptog 784 stationer eller 26 flera än näst förutgående året.

Telegramvexling.

Under år 1879, det senaste för hvilket fullständig statistik är upprättad, blefvo befordrade 859,968 taxerade telegrammer.

Förändradt taxeringssätt.

Den 1 April började tillämpningen af det på den internationella telegrafkonferensen i London år 1879 öfverenskomna och för Sveriges del sedermera af svenska regeringen gillade och antagna taxeringssystem med ordtarif för utländska telegrammer. Dessförinnan hade med angränsande länder och det Store Nordiske Telegrafselskab blifvit, i enlighet med nämnda system, upprättade särskilda öfverenskommelser för deras ömsesidiga telegramutvexling, dervid, hvad angår korrespondensen mellan Sverige, å ena, samt Norge och Danmark, å den andra sidan, aftal träffats om en nedsatt ordtaxa för så kallade presstelegrammer eller sådana, som äro afsedda att genom tidningarna offentliggöras.

Ny internationel telegrafförbindelse.

Genom särskild öfverenskommelse med det Store Nordiske Telegrafselskab har en ny kabelanläggning egt rum, hvarigenom en ytterligare direkt telegrafförbindelse med England blifvit öppnad.

Transitupplagsrätt.

Städerna Sundsvall, Halmstad, Vestervik och Varberg hafva under sistlidet år fullgjort stadgade vilkor för åtnjutande af transitupplagsrätt och derefter af sådan rätt kommit i åtnjutande.

Nya tullkammare.

Tullkammare hafva, sedan de för åtnjutande af beviljad stapelstads-, nederlags- och transitupplagsrätt föreskrifna vilkor blifvit behörigen fullgjorda, öppnats i Vesterås den 2 Augusti och i Lidköping den 1 Oktober sistlidet år.

Ändring i tullstadgan.

De i tullstadgan meddelade särskilda föreskrifter rörande utrikes sjöfart med däckade fartyg under tjugu tons och öppna båtar hafva genom nådig kungörelse den 6 Augusti 1880 förklarats skola från början af år 1881 ega

tillämpning äfven vid sådan sjöfart med däckade fartyg från och med tjugu intill trettio tons drägtighet.

Ny tulltaxa.

Tulltaxa med tillämpning af det metriska mått- och vigtsystemet har under den 3 sistlidne December blifvit utfärdad till efterrättelse från 1881 års början; samt i sammanhang dermed, beträffande den beslutade inregistreringsafgiften å hvetemjöl, gryn och bönor, förklarande meddeladt, att de med dylik afgift belagda artiklarne skola i afseende å tullbehandlingen såsom tullpligtiga varor anses, dock tills vidare utan inskränkning i rättigheten att dem till samtliga tullplatser i riket införa, samt att hvad om nederlag och transitupplag samt transitförsändning är stadgadt skall gälla äfven om dessa artiklar och den dem åsatta inregistreringsafgift erläggas först när varorna till förtullning inom landet uttagas. Genom nådigt bref den 23 December nästlidet år har blifvit förklaradt, att bestämmelserna om inregistreringsafgifter å hvetemjöl, gryn och bönor icke komma att medföra någon rubbning i de vilkor, under hvilka införsel från Norge af de med inregistreringsafgift belagda varor, som äro norska naturalster eller af norsk tillverkning, hittills egt rum.

Ny taratarif.

Ny tarif å den tara, som för inkommande utländska varor bestås, har den 17 sistlidne December blifvit i nåder fastställd.

Förändrade bestämmelser rörande försäljning af skogsalster från allmänna skogar m. m.

Under den 3 December nästlidet år har Kongl. Maj:t beslutat åtskilliga nya bestämmelser rörande försäljning af skogsalster från allmänna skogar och redovisning af försäljningsmedlen, åsyftande att sätta Skogsstyrelsen i tillfälle att mera planmessigt bedrifva skogarnes vård och lemna en fullständigare öfversigt öfver deras afkastning.

Kronoparkernas tillökning.

Genom afsättande till kronopark af öfverloppsmarker och annan kronojord samt genom inköp af enskilda marker för kronans räkning har kronoparkernas ytvidd ökats med 234,300 qv.ref, hvarjemte ecklesiastika boställsskogar om 26,300 qv.ref stälts under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning.

Skogshushållningsplaner.

För 132 allmänna skogar med en ytvidd af tillsammans 765,700 qv.ref hafva fullständiga skogshushållningsplaner, afsedda för 20 år, fastställts och för 728 dylika skogar om sammanlagdt 833,500 qv.ref interim-skogshushållningsplaner för 10 år, eller tillhopa 860 skogshushållningsplaner för en ytvidd af 1,599,200 qv.ref.

Skogsstatens tillökning.

En ny kronojägarebefattning har med 1880 års början tillkommit.

Extra skogsbevakning.

Till förstärkning af den ordinarie bevakarepersonalen i de sex norra länen, har, likasom föregående år, varit anställdt ett antal extra bevakare till en kostnad af omkring 30,000 kronor.

Undersökningar för elfrensningar och skogsuppskattning.

Den inom Norr- och Vesterbottens län fortgående undersökningen till utrönande af kostnaden för vattendragens flottbargörande har omfattat Umeå- och Vindel-elfvarnes vattensystem. Uppskattningen af kronans skogar i de två nordligaste länen har sträckt sig öfver delar af Arjeplougs, norra och södra Arvidsjaurs samt Norsjö revir.

Upplåtelse af flerårig afverkningsrätt.

Inom Norrbottens, Vesternorrlands, Gefleborgs och Kopparbergs län har å en del kronoskogar upplåtits afverkningsrätt under 5—8 år till sammanlagdt 953,162 träd mot en köpeskilling af 1,111,886 kronor 50 öre.

Skogsingeniörer.

Till allmänhetens tjenst hafva under år 1880 varit anställde fem skogsingeniörer med verksamhet inom 18 län.

Fridlysningstid för vildt.

Bestämmelser om ändrad fridlysningstid för vissa djurslag äro under nästlidna år utfärdade.

Allmänna hypoteksbankens obligationer.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld belöpte sig vid 1879 års utgång till 234,342,033 kronor 35 öre. Under de första månaderna af nästlidna år försåldes af bankens inhemska lån uti 5 procentsobligationer ett nominelt belopp af 1,830,000 kronor och uti 4 procentsobligationer 1,213,500 kronor efter stigande kurs, för de förre från 101 till $102^1/_2$ och för de senare från 88 till 92 procent; hvarjemte af bankens utländska obligationer under året såldes nominelt 4,786,200 riksmark af 1878 års tyska 4 procents lån, 13,999,200 riksmark af 1879 års tyska $4^1/_2$ procents lån samt 29,955,000 francs af franska lånet år 1879. Genom den betydande penningetillgången försattes banken i tillfälle att redan i Mars månad företaga konvertering till $4^1/_2$ procentsobligationer af 1864, 1869 och 1871 års 5 procents lån, hvilken konvertering sålunda verkstälts, att af nyssnämnda obligationer ett belopp af 72 millioner kronor blifvit genom utlottning bestämdt att infrias med ena hälften den 15 Januari och med andra hälften den 15 Juli innevarande år, samt att banken för ändamålet upplagt ett nytt obligationslån å 75 millioner kronor, löpande med $4^1/_2$ procent årlig ränta att halfårsvis betalas, och hvilket lån är ställdt på inlösen al pari medelst 75 årliga utlottningar. Härvid har innehafvare af nu utlottade 5 procentsobligationer förbehållits rättighet att i utbyte erhålla de nya $4^1/_2$ procentsobligationerna till pris af $96^1/_2$ procent, och har denna konvertering sålunda utfallit att dertill anmälts 5 procentsobligationer till belopp af 64,765,800 kronor.

Hypoteksföreningarnes ställning.

Enligt den i Finansdepartementet, efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarne, upprättade öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1879 års slut, utgjorde summan af de amorteringslån, hypoteksföreningarne då upptagit, efter afdrag af å lånen verkställd amortering, i rundt tal 254,216,000 kronor, eller 21,321,000 kronor mera än år 1878.

Af berörde summa tillhörde 54,131,000 kronor lån, som upptagits direkt af hypoteksföreningarne sjelfve, och 200,085,000 kronor lån, som negocierats genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer.

Vid 1879 års slut var allmänna hypotekskassans skuld för utelöpande obligationer af hypotekskassans år 1868 upplagda femprocents amorteringslån 5,461,600 kronor; och hafva under år 1880 sålts obligationer af samma lån till ett nominalbelopp af 544,600 kronor.

Försäljningspriset å dessa obligationer har varit 97, 98, 100 och $100^1/_2$ %, till hvilket sistnämnda belopp priset höjdes den 11 nästlidne December, och hvilket ännu är gällande.

Under året 1880 upplades af hypotekskassan ett nytt $4^1/_2$ % lån, af hvilket en första serie pantbref till belopp af 5 millioner tyska riksmark eller $4{,}444{,}444^4/_9$ svenska kronor blifvit under samma år afyttrade.

Allmänna hypotekskassans fordran hos stadshypoteksföreningarne för till dem utgifna amorteringslån var vid 1880 års utgång efter afdrag af skedd amortering 7,239,464: 58 kronor. De i kassan delegande hypoteksföreningarnes antal uppgår för närvarande till fjorton.

Riksbankens metalliska kassa.

Riksbankens metalliska kassa, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, utgjorde vid slutet af November 1880 i rundt tal 16,166,300 kronor emot 16,442,500 kronor vid samma tid år 1879.

Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 11,676,300 kronor och i silfver för 4,490,000 kronor, dervid för det enligt lagen om rikets mynt af den 30 Maj 1873 preglade silfvermynt, utgörande 1,690,500 kronor, afdragits tio procent af pregelvärdet, i enlighet med bankoreglementets föreskrift.

Riksbankens tillgångar hos bankinrättningar och handelshus på utrikes orter, på hvilka sedelutgifningsrätt får grundas, utgjorde vid slutet af November 1880, efter afdrag af Riksbankens skulder på dylika räkningar, 12,014,200 kronor emot 9,997,600 kronor vid samma tid år 1879.

Tillgången i vexlar, accepterade till betalning å utrikes ort, var den 30 November 1880 11,687,100 kronor emot 6,045,000 kronor samma dag år 1879, allt i runda tal.

Enskilda bankernas kassa i myntadt och omyntadt guld.

De enskilda sedelutgifvande bankerna innehade den 30 November 1880 uti myntadt och omyntadt guld ett belopp af 8,754,900 kronor emot 8,460,900 kronor vid samma tid år 1879.

Utelöpande banksedlar.

Vid slutet af November månad 1880 utgjorde beloppet af utelöpande banksedlar, i jemna tal, för Riksbanken 41,190,800 kronor och för de enskilda bankerna 50,596,200 kronor, eller sammanlagdt 91,787,000 kronor. Utelöpande sedelmassan var vid samma tid år 1879 80,650,100 kronor och hade alltså ökats med 11,136,900 kronor. Riksbankens utelöpande sedelbelopp var ökadt med 8,563,600 kronor och de enskilda bankernas med 2,573,300 kronor.

I följd af beslutet om upphörande med utgången af år 1879 utaf de enskilda bankernas rätt att utgifva egna banksedlar, lydande å fem kronor, har utelöpande beloppet af dylika sedlar från 17,354,325 kronor den 31 December 1879 nedgått till 1,394,300 kronor den 30 November 1880.

I vexlingsförskott från Riksbanken hade 18 enskilda banker den 30 November uttagit sammanlagdt 8,982,300 kronor.

Bankernas upp- och utlåning.

Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningar, rörande hvilka öfversigter offentliggöras, voro den 30 November 1880 innestående:

på upp- och afskrifningsräkning 52,443,600 kronor, eller 6,948,700 kronor mera än vid samma tid 1879;

på depositionsräkning 218,099,300 kronor, eller 23,936,300 kronor mera än vid samma tid år 1879.

Beloppet af diskonterade inrikes vexlar, som den 30 November 1879 utgjorde 92,046,000 kronor, var samma dag år 1880 110,386,000 kronor och hade alltså ökats med 18,340,000 kronor.

Utlåningen hade från 116,320,000 kronor den 30 November 1879 ökats till 123,545,000 kronor samma dag år 1880, eller med 7,225,000 kronor; hvaremot det å kassakreditiv utestående beloppet sjunkit från 79,779,000 kronor vid slutet af November 1879 till 67,185,000 kronor vid samma tid 1880, eller med 12,594,000 kronor.

Kyrkliga lagstiftningen m. m.

På Riksdagens underdåniga framställning har Kongl. Maj:t under den 12 Juni 1880 utfärdat nådig kungörelse angående förändrad lydelse af 16 § i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd.

Genom nådigt cirkulär har Kongl. Maj:t under den 12 Juni 1880 förordnat att, då Kongl. Maj:t meddelat bekännare af annan kristen troslära än den evangeliskt-lutherska tillstånd att bilda särskild af staten erkänd försam-

ling med rätt till offentlig religionsöfning, under de vilkor och bestämmelser, som i nådiga förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas, Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande skall, så snart dylik församling uppfylt stadgade vilkor för utöfning af den sålunda medgifna rättigheten, derom meddela underrättelse åt vederbörande konsistorium.

Kongl. Maj:t, som under den 15 Oktober 1880 utfärdat förordning angående äktenskaps afslutande i visst fall inför borgerlig myndighet, har samma dag medelst cirkulär till samtliga Consistoria Ecclesiastica meddelat föreskrift om innehållet af lysningsattester för de i nämnda förordning afsedda personer.

Under den 5 November 1880 har Kongl. Maj:t genom cirkulär till samtliga domkapitlen och Stockholms stads konsistorium meddelat föreskrift angående beloppet af den stämpel för befordringsafgiften till Vadstena krigsmanshuskassa, hvarmed fullmagter å ecklesiastika beställningar böra beläggas.

Kongl. Maj:t har under den 19 sistlidne November utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af 38 § i det för presterskapets enke- och pupillkassa gällande reglemente.

Religionsvården.

Under den 5 November 1880 har Kongl. Maj:t förordnat, att vissa hemman, tillsammans $11\frac{1}{8}$ förmedlade mantal, inom Högsby församling af Kalmar stift skola bilda en kapellförsamling, benämnd Fogelfors, under Högsby såsom moderförsamling.

Den 30 December 1880 har Kongl. Maj:t förordnat derom, att Malå kapellförsamling skall skiljas från Arvidsjaurs pastorat för att jemte vissa byar i angränsande pastorat bilda eget gäll.

Under år 1880 har lönereglering blifvit fastställd för en församling i Göteborgs stift.

Främmande trossamfund.

Under den 25 Juni 1880 har Kongl. Maj:t förklarat den församling, som åtskilliga personer anmält sig vara sinnade att under benämning af S:t Petri metodist-episkopalförsamling bilda i Karlskoga socken inom Örebro län, af staten erkänd, med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas.

Nya kyrkor m. m.

Kongl. Maj:t har under år 1880 fastställt ritningar till nio nya kyrkor, till ändring och reparation af sex, till tornbyggnad å fem samt till altaren, predikstolar, orgelfaçader och läktare m. m. i tolf kyrkor.

Öppna bref om tillåtelse att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnaders uppförande hafva utfärdats för sex församlingar. Under den 2 Oktober 1880 har Kongl. Maj:t medgifvit svenska Zionsförsamlingen i Filadelfia att få i Sveriges kyrkor upptaga en kollekt såsom bidrag till blifvande kyrkobyggnad.

Riksarkivet.

Under år 1880 hafva från trycket utgifvits »Arkivaliska meddelanden», innehållande berättelse om de i Riksarkivet under år 1879 verkstälda arbeten m. m.

Nationalmuseum.

Under den 10 December 1880 hafva nya stadgar för Nationalmuseum blifvit af Kongl. Maj:t utfärdade.

Universiteten.

Ombildningen af adjunkturerna och docentstipendierna har under år 1880 fortgått; och hafva vid universitetet i Lund två nya extra ordinarie professioner under året blifvit tillsatta; äfvensom Kongl. Maj:t anvisat medel för två nya docentstipendier vid samma universitet.

Den anatomiska undervisningen.

I anledning af väckt fråga om åtgärder för beredande af ökad tillgång på lik för den anatomiska undervisningen, har Kongl. Maj:t under den 19 November 1880 meddelat särskilda föreskrifter.

Musikaliska akademien.

Kongl. Maj:t har under den 12 November 1880 utfärdat förnyade stadgar för Musikaliska akademien.

Allmänna läroverken.

Kongl. Maj:t har under den 5 Mars 1880 förordnat, att treklassiga allmänna läroverket i Göteborg, som framdeles, sedan medel dertill anvisats, komme att utvidgas till fullständigt reallläroverk, skulle tills vidare utvidgas med en fjerde och en femte realklass, i hvilket afseende särskilda föreskrifter meddelats.

Under den 16 Juli 1880 har Kongl. Maj:t beslutat, att det på latinlinien fullständiga allmänna läroverket på Norrmalm i Stockholm, om hvars bildande genom förening af en del af gymnasium med Klara läroverk nådigt beslut förut fattats, skulle med ingången af sistförflutna höstterminen träda i verksamhet.

Lärjungarne vid statens allmänna läroverk utgjorde vid början af höstterminen 1880 ett antal af 15,103.

Under samma år hafva 658 lärjungar aflagt godkänd mogenhetsexamen.

För praktisk utbildning af blifvande lärare vid de allmänna läroverken har under år 1880 profårskurs varit anordnad vid norra och södra latinläroverken i Stockholm samt vid läroverken i Upsala och Lund. Till genomgående af sådan kurs hafva hänvisats 51 lärarekandidater.

Under den 30 December 1880 har Kongl. Maj:t beslutat utfärda kungörelse angående förändrad lydelse af 2 mom. i Kongl. kungörelsen den 16 Juli 1875 om anordningen af profår.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som på Kongl. Maj:ts framställning blifvit af Riksdagen för år 1880 beviljadt till resestipendier för

lärare i främmande lefvande språk vid allmänna läroverken, tilldelat sex sådana lärare understöd för resor i utlandet.

Under den 23 sistlidne December har Kongl. Maj:t, efter det åtskilliga eforsembeten äfvensom Medicinalstyrelsen med underdåniga utlåtanden inkommit, förordnat om förändrad lydelse af 18 § i läroverksstadgan, hvarom nådig kungörelse utfärdats.

Kongl. Maj:t har under den 30 Juli 1880 fastställt ritning till nytt gymnastikhus för allmänna läroverket i Hernösand.

Pedagogier. Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, utgjorde sistlidne hösttermin 409.

Tekniska skolor. Angående delaktighet i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa för föreståndare och lektorer vid de tekniska elementarskolorna samt vid Chalmerssska slöjdskolan, har Kongl. Maj:t meddelat bestämmelser i nådig kungörelse af den 29 Oktober 1880.

Under den 30 Juli 1880 har Kongl. Maj:t meddelat beslut om anordnande under innevarande läsår vid tekniska skolans i Stockholm högre konstindustriella afdelning dels af särskild undervisning i frihandsteckning för utbildning af teckningslärare, dels ock af en eller två för lärarekandidaters praktiska undervisningsöfningar afsedda ritklasser.

På underdånig framställning har Kongl. Maj:t under den 23 Juli 1880 beslutit, att en gemensam utställning af ritnings- och modelleringsarbeten, som under innevarande läsår komme att utföras af lärjungarne vid tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås samt Chalmerssska slöjdskolan i Göteborg, skulle i Stockholm ega rum, och dervid af sakkunniga män granskning af samma arbeten företagas; äfvensom att föreståndare och rektorer vid dessa skolor skulle, på kallelse af chefen för Ecklesiastikdepartementet, sammanträda i Stockholm för att taga kännedom om utställningen och öfverlägga om frågor rörande befrämjande af undervisningen vid nyssnämnda läroverk.

Enligt erhållet uppdrag har Slottsintendenten E. A. Jacobsson besökt åtskilliga allmänna läroverk, folkskollärareseminarier, tekniska elementarskolor samt tekniska afton- och söndagsskolor i ändamål att taga kännedom om undervisningen i teckning derstädes samt, rörande anskaffande af lämplig materiel och undervisningens ändamålsenliga anordning, meddela råd och anvisningar.

Under läroåret 1879—1880 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm 829, nemligen vid tekniska afton- och söndagsskolan 629, vid skolan för qvinliga lärjungar 192, vid den högre konstindustriella skolan 6 och vid byggnadsskolan 24, af hvilka sistnämnda 22 lärjungar äfven bevistat afton-

och söndagsskolan. Sammanlagda antalet elever vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro, Borås jemte dermed förenade afton- och söndagskolor, samt vid tekniska afton- och söndagsskolan i Eskilstuna uppgick under samma läroår till 1,410.

Kongl. Maj:t har för år 1880 beviljat understöd åt följande slöjdskolor samt söndags- och aftonskolor, nemligen slöjdskolorna i Södertelje och Karlskrona, tekniska aftonskolan i Upsala, borgareskolan i Kristianstad samt afton- och söndagsskolorna i Motala, Jönköping, Vexiö, Malmö, Mariestad, Karlstad, Örebro, Köping, Söderhamn, Hernösand, Sundsvall och Luleå.

Enligt nådig kungörelse den 28 Maj 1880 har Kongl. Maj:t meddelat beslut rörande de vilkor, hvarunder tekniska afton- och söndagsskolor må för år 1881 kunna erhålla understöd af de för sådant ändamål anvisade statsmedel.

Vetenskapliga resor m. m.

Genom understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt förtjente vetenskapsidkare tillfälle dels till forskningsresor, dels till offentliggörande af lärda arbeten.

Understöd åt vittre författare.

Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat understöd åt dels förtjente äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten visat framstående anlag för vitterhet.

Antiqvariska forskningsresor.

Antiqvariska forskningsresor hafva genom Vitterhets- Historie- och Antiqvitets-akademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga af rikets landskap.

Folkskollärareseminarierna.

Höstterminen 1880 utgjorde elevernas antal vid rikets sju folkskollärareseminarier 1,011 och fem folkskollärarinneseminarier 498, eller tillsammans 1,509.

Vid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 199 manliga och 108 qvinliga, tillsammans 307 elever, afgångsexamen.

Vid folkskollärarinneseminarierna undergingo sistlidne vårtermin 104 elever, som genomgått första årets lärokurs, småskollärarinne-examen.

Vid folkskollärareseminariet i Lund har under sistlidne sommar särskildt tillfälle till undervisning varit beredt för småskole-lärare och lärarinnor.

Under höstterminen 1880 voro intagna vid seminariet i Jockmock för lappska småskole-lärares och lärarinnors bildande 16 elever och vid seminariet i Haparanda för finska småskole-lärares och lärarinnors bildande 29 elever, och utexaminerades vid vårterminens slut samma år från det förra 6 och från det senare 4 elever.

Vid 12 af landsting underhållna småskollärareseminarier hafva under år 1880 tillsammans 328 elever undergått den genom Kongl. kungörelsen den 11 Januari 1878 föreskrifna afgångspröfning. Enahanda pröfning har med

särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid 6 af enskilde inrättade småskolelärareseminarier med tillsamman 148 elever.

Folk- och småskolor.

Kongl. Maj:t har, i anledning af Riksdagens hemställan, den 10 December 1880 utfärdat nådig kungörelse om förändrad lydelse af 6 § 3 mom. i folkskolestadgan, angående sättet för tillsättande af lärarebefattningar vid folkskolor.

Enligt de, jemlikt föreskriften i Kongl. cirkuläret den 31 December 1875, från domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen under år 1879 funnos i hela riket 13 högre folkskolor med 376 lärjungar, 3,942 folkskolor, hvaraf 3,011 fasta och 931 flyttande, 839 mindre skolor, hvaraf 494 fasta och 345 flyttande, samt 4,479 småskolor, hvaraf 2,322 fasta och 2,157 flyttande, eller tillsammans 9,273 folkundervisningsanstalter. I de högre folkskolorna undervisade 14 lärare samt

i folkskolorna	3,871	lärare	och	747	lärarinnor,	tillsammans	4,618
i mindre skolorna	269	»	»	583	»	»	852
i småskolorna	716	»	»	3,929	»	»	4,645

Summa 4,856 lärare och 5,259 lärarinnor, tillsammans 10,115, förutom 172 lärare och 210 lärarinnor eller tillsammans 382, som särskildt undervisat i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn mellan 7—14 år utgjorde 689,716 (350,752 gossar och 338,964 flickor), af hvilka

undervisats i sina egna distrikts fasta folkskolor	249,031	
» » » » » flyttande »	91,450	
» » » » » mindre skolor	42,189	
» » » » » småskolor	188,999	571,669
» » allmänna läroverk eller i folkundervisningsanstalter utom distriktet		17,661
» » enskilda skolor		21,595
» » hemmen		47,401
vistats utom skoldistriktet utan att närmare uppgifter om dem lemnats		5,463
under året ej deltagit i undervisningen		25,927.

Af de sistnämnda hade 10,139 redan förut aflagt examen från folkskolan, 3,050 hade till följd af sjukdom eller naturfel samt 12,738 af annan anledning under detta år icke åtnjutit undervisning.

Utgifterna för folkskoleväsendet utgjorde under år 1878 enligt ofvannämnda från domkapitlen och öfverstyrelsen insända uppgifter:

	Kronor.
till lärares och lärarinnors aflöning	6,019,350
» skollokaler och inventarier	1,757,050
» undervisningsmateriel	223,701
samt för öfriga behof	1,008,966
Summa	9,009,067.

Lönetillskott af allmänna medel hafva under år 1879 utgått med 2,418,681 kronor 6 öre för aflöning åt 10,067 lärare och lärarinnor vid folkskolor, mindre skolor och småskolor. Lönetillskott.

På derom gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1880 beviljat understöd åt 399 fortsättningsskolor samt 234 slöjdskolor. Fortsättningsskolor och slöjdskolor.

Af de till Lappmarks ecklesiastikverk anslagna medel hafva aflönats 4 skolmästare och 10 kateketer, samt dels 58 lappska barn njutit underhåll och beklädnad, dels bidrag lemnats till underhåll af lappska barn. Lappmarks ecklesiastikverk.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare delar bosatta finnar hafva för år 1880 beviljats understöd för höjande af lärares löner till och öfver minimum, hvarjemte bidrag af statsmedel lemnats till uppförande af två nya skolhus i Gellivare samt ett nytt skolhus i hvarje af Pajala, Öfver-Torneå och Hietaniemi skoldistrikt. Folkundervisning bland finnar i rikets nordligare trakter.

I ändamål att till nedsatt pris från och med innevarande år hållas folkskolorna tillhanda, hafva, jemte förut anmäld undervisningsmateriel, följande läromedel blifvit anordnade, nemligen en samling mått och vigter efter metriska systemet, några nya fysiska apparater, samt väggkarta öfver Södermanland. Undervisningsmateriel.

För de lappska skolorna har en upplaga af Luthers lilla katekes med kort utveckling blifvit från trycket utgifven på svenska och lappska språken, och för de finska skolorna har en lärobok i geografi blifvit tryckt på svenska och finska språken; hvarjemte åt så väl lappska som finska skolor undervisningsmateriel och läroböcker dels kostnadsfritt utdelats, dels till nedsatt pris hållits tillhanda.

Enligt direktionens för folkskolelärarnes pensionsinrättning berättelse för år 1879 var vid nämnda års slut delaktighet i pensionsinrättningen beviljad för 4,130 folkskolelärareträtjenster, samt för 15 tjenster vid seminariernas öfningsskolor. Antalet pensionstagare utgjorde vid samma års slut 570 med ett årligt pensionsbelopp af tillsammans 219,456 kronor 50 öre. Inrättningens kapitalbehållning utgjorde vid sista afslutningen 2,457,374 kronor 77 öre. Folkskolelärarnes pensionsinrättning.

Till delaktighet i folkskolelärarnes enke- och pupillkassa voro vid 1879 års slut anmälda 2,463 i tjenst varande lärare och 205 i tjenst varande lärarinnor, hvarjemte afgifter erlades för 173 lediga tjenster. Antalet pensionstagare utgjorde 237 med ett årligt pensionsbelopp af 11,340 kronor. Kassans kapitalbehållning utgjorde vid samma års slut 450,985 kronor 6 öre. Folkskolelärarnes enke- och pupillkassa.

Sedan Riksdagen på nådig framställning medgifvit, att lärarinna vid folkskola befriades från skyldighet att vara delegare i nämnda kassa, samt att de i 7 § af reglementet för kassan omförmälda retroaktiva afgifter för enka eller barn efter delegare, som ej erlagt pensionsafgift för femton år, finge upphöra, har Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 12 Juni 1880 förklarat, att 7 § i det för kassan den 15 Oktober 1875 fastställda reglemente skulle vid sistlidna års slut upphöra att vara gällande, samt förordnat om ändrad lydelse af 1 och 5 §§ i samma reglemente.

Folkhögskolor.

Af det under vissa vilkor beviljade förslagsanslag till understöd åt folkhögskolor har Kongl. Maj:t för år 1880 anvisat understöd åt 25 dylika skolor med tillsammans 50,600 kronor. Enligt de af skolstyrelserna afgifna berättelser uppgick elevernas antal vid dessa skolor under sistlidna läsår till 662.

Läroanstalter för döfstumma och blinda.

Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under höstterminen år 1880 intagna 130 elever, af hvilka 94 voro frielever och 11 erlade nedsatt årsafgift. Vid institutets seminarium för döfstumme lärares bildande voro under samma termin intagna 6 elever.

Vid allmänna institutet för blinda, som under år 1880 fortfarande varit inrymdt i förhyrd lokal i Hedvig Eleonora församling i Stockholm, voro under höstterminen samma år intagna 59 elever, af hvilka 37 voro frielever och 8 erlade nedsatt afgift.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för döfstumma och blinda barn beviljade medel hafva för innevarande år bidrag tilldelats 13 sådana anstalter med tillsamman 38,400 kronor. Antalet elever vid dessa anstalter utgör tillsammans 389.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna hösttermin intagna tillsammans 143 elever, nemligen vid läroanstalten i Vadstena 60, i Skara 52 och i Bollnäs församling af erkestiftet 31.

Komiterade för ordnande af undervisningen för blinda hafva till Kongl. Maj:t med underdånigt förslag i ärendet inkommit.

Fattigvården.

På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnats behöfvande personer från det andra riket, har under år 1880, liksom tillförene, mellan de båda statskassorna liqvid egt rum.

Under år 1880 har Kongl. Maj:t tilldelat understöd åt sex uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, äfvensom Kongl. Maj:t låtit under samma år inspektera dessa anstalter.

Kongl. Maj:t har under den 16 sistlidne Juli fastställt reglemente för Fröbergska stiftelsen i Kalmar till vanvårdade och vanartiga barns försörjning och uppfostran.

Medicinalväsendet.

Under den 15 sistlidne Oktober har Kongl. Maj:t, som samma dag beslutit indragning af Stockholms stads Handels- och Ekonomi-kollegium, utfärdat kungörelse angående deraf föranledd ändring i förordningen den 7 Januari 1876 rörande vård och försäljning af arsenik samt andra giftiga ämnen och varor.

Hospitalsväsendet.

Sedan hospitalet i Lund år 1879 blifvit öppnadt för mottagning af 150 patienter, hafva de nya hospitalsbyggnaderna under år 1880 så fortskridit, att redan den 1 Juli samma år plats derstädes kunnat beredas för ytterligare 150 patienter; och kommer från och med början af år 1881 att efter hand beredas plats för ännu 30 sjuka, bland hvilka 12 skola tillhöra första betalningsklassen.

Barnmorskeväsendet.

Kongl. Maj:t har genom nådig kungörelse den 5 November 1880, på Medicinalstyrelsens framställning, förordnat om förändrad lydelse af 3 § i Kongl. reglementet för barnmorskor den 28 November 1856.

Vid 1879 års slut uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,226. Under loppet af år 1880 hafva 117 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Bland dem hafva utgått från Stockholms läroanstalt 51, från Göteborgs 35 och från Lunds 31. Af sålunda utexaminerade barnmorskor hafva i Stockholm 47 och i Göteborg 30, hvilka ådagalagt goda insigter och färdighet i den egentliga barnmorskekonsten samt derjemte gjort sig kända för pålitlighet och hedrande uppförande, ytterligare erhållit undervisning i instrumental förlossningskonst och, sedan de vid anställdt förhör befunnits ega nöjaktig skicklighet i densamma, förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva jemväl denna del af förlossningkonsten.

Skyddskoppympningen.

Under år 1879 utgjorde antalet vaccinerade barn i riket 105,506.

Apoteksväsendet.

På grund af nådiga kungörelsen den 19 December 1879, att farmaciestudiosiexamen skall från och med år 1881 afläggas vid Farmaceutiska Institutet, har Medicinalstyrelsen den 6 Augusti 1880 utfärdat kungörelse rörande ändrade föreskrifter för nämnda examens afläggande.

Medicinalstyrelsen har, på grund af nådiga förordningen den 22 November 1878 angående mått och vigt, under den 30 Augusti 1880 utfärdat cirkulär till läkare och apotekare i riket rörande de mätnings- och vägningsredskap, hvilka skola å apotek användas.

Veterinärundervisningen.

Under år 1880 hafva Veterinärinstitutets nya byggnader blifvit fullbordade samt institutets ditflyttning egt rum.

Veterinärinstitutet i Stockholm hade vid 1879 års början 29 elever; under året tillkommo 21, utexaminerades 9 och afgick utan examen 1, så att hela

antalet elever vid årets slut utgjorde 40. I hofbeslagskonsten erhöllo 12 civile och 13 militäre lärlingar undervisning. Bland desse aflade under året samtlige civile och 6 militäre lärlingar hofslagare-examen.

Vid veterinärinrättningen i Skara uppgick veterinärelevernas antal under år 1879 till 18. Af dem hafva under samma år tre utexaminerats, en afgått till annat yrke och en aflidit, så att vid årets slut 13 återstodo. För öfrigt lemnades undervisning i hofbeslagskonsten vid inrättningens smedja åt 21 lärlingar, af hvilka tolf blefvo under året utlärde.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den den 18 Januari 1881.

OSCAR.

NILS VON STEYERN.

Stockholm 1881. **Kongl. Boktryckeriet.** P. A. Norstedt & Söner.